



تبریز، کهن شهر تاریخ ایران

در صفحه ۸

یکشنبه ۱۸ آبان ماه ۱۴۰۴ سال نوزدهم شماره ۳۴۳۸ قیمت ۵۰۰۰ تومان

گزارش

توماس باراک؛ طراح نقشه‌ی جدید خاورمیانه
و سفیر آمریکا در ترکیه؛

از خزر تا مدیترانه، همه چیز در چارچوب یک طرح واحد چیده می‌شود

طرح نو؛ سردبیر
در بحران‌های پنهان و آشکار خاورمیانه، همیشه چهره‌هایی وجود دارند که نقشه‌ها را طراحی می‌کنند و نه فقط اجرا. یکی از این چهره‌ها، توماس باراک است؛ فردی که در نگاه رسمی، «سفیر آمریکا در ترکیه» معرفی می‌شود، اما در واقع از پشت صحنه‌ی دیپلماسی، طرحی بزرگ‌تر را هدایت می‌کند؛ طرحی که از دریای کاسپین تا سواحل مدیترانه امتداد دارد و در نهایت، هدفش محاصره‌ی ایران از بیرون و فشار از درون است.

به نظر بیشتر کارشناسان داخلی و خارجی، آمریکا این‌بار قصد ندارد با جنگ مستقیم وارد میدان شود؛ بلکه به دنبال ساخت یک نقشه‌ی ژئوپلیتیکی چندلایه است؛ شبکه‌ای از ائتلاف‌ها، عملیات اطلاعاتی، فشارهای اقتصادی و ترورهای حساب‌شده که هر کدام در ظاهر ملی و مستقل‌اند، اما در عمق، بخشی از یک راهبرد واحد به نام «خاورمیانه‌ی جدید» را تشکیل می‌دهند.

در این نقشه، رژیم اسرائیل و برخی کشورهای منطقه محورهای اصلی خواهند بود؛ ستون‌هایی که نقشه‌ی تازه‌ی واشنگتن بر مبنای آن‌ها بنا شده است. برخی کشورهای منطقه و همسایگان ایران با موقعیت ژئواستراتژیک و نفوذ در قفقاز و آسیای مرکزی، و رژیم صهیونیستی، با کنترل اطلاعاتی، نظامی و تکنولوژیک در مدیترانه و شامات! باراک هر دو مرکز را به هم پیوند می‌دهد. او «زوج ژئوپلیتیکی»...

طرح نو

روزنامه کثیرالانتشار

سرمقاله

۲

آسیای میانه و بلوک ناتو و پیش به سوی یک باقلاق ژئوپلیتیکی دیگر

طرح نو، سردبیر

سردبیر: نشست سران پنج کشور آسیای میانه با دونالد ترامپ، در قالب ساختار موسوم به C5+1، ظاهراً بر محور توسعه‌ی اقتصادی، مقابله با افراط‌گرایی و گسترش همکاری‌های چندجانبه شکل گرفت؛ اما در واقع، پیامی فراتر از دیپلماسی معمول را در خود نهفته دارد. این نشست در عمل، آغاز تلاش تازه‌ی واشنگتن برای احیای حضور راهبردی ناتو در آسیای میانه است. منطقه‌ای که از نگاه ژئوپلیتیکی نه حاشیه، بلکه قلب اتصال قدرت‌های بزرگ اوراسیا محسوب می‌شود. ایالات متحده همانند دوره‌های گذشته‌ی مداخله در مناطق حساس، از واژگانی نرم و انسانی همچون «توسعه‌ی اقتصادی»، «همکاری ضدتروریستی»، و «سرمایه‌گذاری در آینده‌ی پایدار آسیای میانه» بهره می‌گیرد. اما ورای این واژگان، هدف اصلی واشنگتن مشخص است: قطع وابستگی به چین در زنجیره‌های تأمین حیاتی....

ورزش

۳

با اعلام مظفری زاده؛

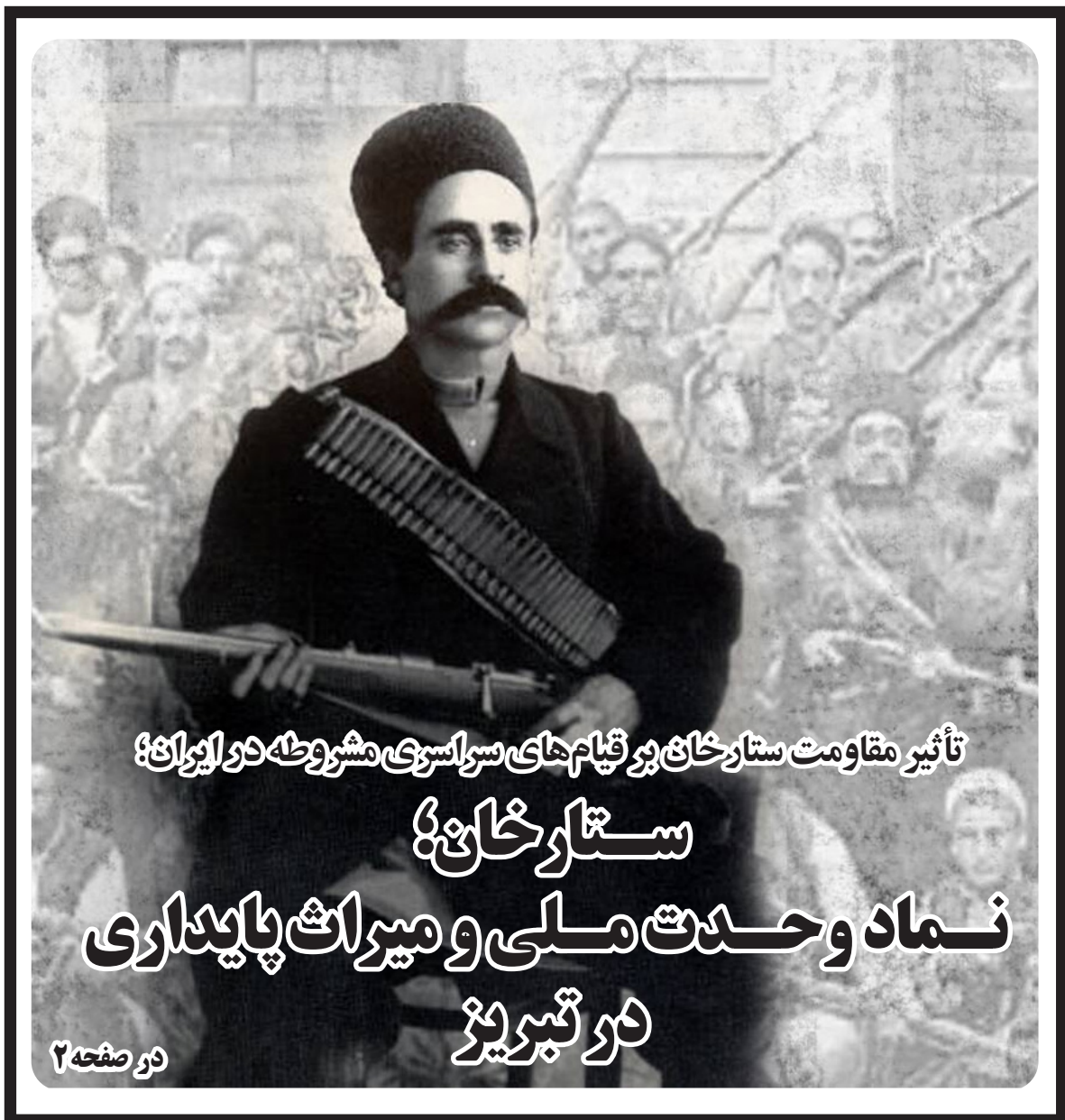
تراکتور - پرسپولیس با تماشاگر شد



اداره کل راه و شهرسازی
آذربایجان شرقی

آرکی‌تعمیر، مهندسی، معماری، طراحی داخلی
و انکسار، معماری، طراحی، طراحی داخلی و طراحی
در سطح استان (تهران و اطراف)

رجوع به صفحه ۳



تأثیر مقاومت ستارخان بر قیام‌های سراسری مشروطه در ایران؟

ستارخان؛

نماد وحدت ملی و میراث پایداری

در تبریز

در صفحه ۲

توماس باراک؛ طراح نقشه‌ی جدید خاورمیانه و سفیر آمریکا در ترکیه؛

از خزر تا مدیترانه، همه چیز در چارچوب یک طرح واحد چیده می‌شود

حتی در ظاهر پروژه‌های اقتصادی، ردیابی از هدف امنیتی دیده می‌شود؛ بهپادهای تجارت‌محور در جمهوری آذربایجان، سامانه‌های نظارتی شرق مدیترانه، و تقویت حضور اطلاعاتی در بنادر خلیج فارس. همه‌ی این‌ها زیر چتر هماهنگ‌کننده‌ای قرار دارند که از سفارت آمریکا هدایت می‌شود؛ دفتر توماس باراک.

در واقع، پست دیپلماتیک باراک تنها لایه‌ی رسمی نقشه است؛ پشت آن، او فرمانده‌ی یک عملیات باآرایی ژئوپلیتیکی منطقه است.

باراک از زبان گفت‌وگو استفاده می‌کند، اما هدفش بازتوسعه نقشه قدرت در خاورمیانه است. طرح او مبتنی بر سه محور است؛ یکم ایجاد ائتلاف‌های اقتصادی و فرهنگی برای کاهش حساسیت عمومی. دوم ادغام امنیتی نهادهای نظامی و اطلاعاتی در قالب همکاری منطقه‌ای. و سوم تضعیف نهادهای مستقل با بهره‌گیری از بحران‌های قومی، اقتصادی و سایبری.

این همان چیزی است که طراحانش «خاورمیانه‌ی جدید» می‌نامند؛ نظمی که قرار است زیر سلطه‌ی امنیتی اسرائیل و در سایه‌ی مدیریت آمریکا شکل بگیرد. صلح ظاهری، چهره‌ی دیپلماتیک این نظام است؛ اما در عمق، منطق سلطه عمل می‌کند.



نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

آمریکا با این روش، «هزینه‌ی جنگ را به منطقه واگذار» می‌کند. یعنی کشورهای پیرامون ایران به شکل ناچاری و تدریجی وارد طرح می‌شوند و هر کدام سهمی از فشار را به عهده می‌گیرند. در این میان، دیپلماسی ظاهری باراک نقش مهمی دارد؛ مذاکره، ائتلاف، نمایش صلح و اتحاد، در حالی که قیچی اصلی پشت پرده در حال نزدیک شدن به قلب ژئوپلیتیکی ایران است.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

آمریکا با این روش، «هزینه‌ی جنگ را به منطقه واگذار» می‌کند. یعنی کشورهای پیرامون ایران به شکل ناچاری و تدریجی وارد طرح می‌شوند و هر کدام سهمی از فشار را به عهده می‌گیرند. در این میان، دیپلماسی ظاهری باراک نقش مهمی دارد؛ مذاکره، ائتلاف، نمایش صلح و اتحاد، در حالی که قیچی اصلی پشت پرده در حال نزدیک شدن به قلب ژئوپلیتیکی ایران است.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

آمریکا با این روش، «هزینه‌ی جنگ را به منطقه واگذار» می‌کند. یعنی کشورهای پیرامون ایران به شکل ناچاری و تدریجی وارد طرح می‌شوند و هر کدام سهمی از فشار را به عهده می‌گیرند. در این میان، دیپلماسی ظاهری باراک نقش مهمی دارد؛ مذاکره، ائتلاف، نمایش صلح و اتحاد، در حالی که قیچی اصلی پشت پرده در حال نزدیک شدن به قلب ژئوپلیتیکی ایران است.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

آمریکا با این روش، «هزینه‌ی جنگ را به منطقه واگذار» می‌کند. یعنی کشورهای پیرامون ایران به شکل ناچاری و تدریجی وارد طرح می‌شوند و هر کدام سهمی از فشار را به عهده می‌گیرند. در این میان، دیپلماسی ظاهری باراک نقش مهمی دارد؛ مذاکره، ائتلاف، نمایش صلح و اتحاد، در حالی که قیچی اصلی پشت پرده در حال نزدیک شدن به قلب ژئوپلیتیکی ایران است.

نقشه و طرح باراک که برای موفقیت نیاز به همکاری همسایگان ایران دارد، برخلاف سیاست‌های سنتی آمریکایی مبتنی بر حمله مستقیم نیست؛ بلکه نوعی جنگ سرد منطقه‌ای با ابزارهای جدید است. هدف آن نه فروپاشی فوری، بلکه فرسایش تدریجی توان ایران در محیط پیرامونی است؛ از تضعیف روابط اقتصادی ایران با همسایگان گرفته تا تحریک قومیت‌ها، و از ایجاد بحران‌های اطلاعاتی تا ترورهای بی‌زبنه‌ی هدفمند.

محاصره‌ی ایران بدون اعلام جنگ

طرح نو؛ سردبیر
در بحران‌های پنهان و آشکار خاورمیانه، همیشه چهره‌هایی وجود دارند که نقشه‌ها را طراحی می‌کنند و نه فقط اجرا. یکی از این چهره‌ها، توماس باراک است؛ فردی که در نگاه رسمی، «سفیر آمریکا در ترکیه» معرفی می‌شود، اما در واقع از پشت صحنه‌ی دیپلماسی، طرحی بزرگ‌تر را هدایت می‌کند؛ طرحی که از دریای کاسپین تا سواحل مدیترانه امتداد دارد و در نهایت، هدفش محاصره‌ی ایران از بیرون و فشار از درون است.

به نظر بیشتر کارشناسان داخلی و خارجی، آمریکا این‌بار قصد ندارد با جنگ مستقیم وارد میدان شود؛ بلکه به دنبال ساخت یک نقشه‌ی ژئوپلیتیکی چندلایه است؛ شبکه‌ای از ائتلاف‌ها، عملیات اطلاعاتی، فشارهای اقتصادی و ترورهای حساب‌شده که هر کدام در ظاهر ملی و مستقل‌اند، اما در عمق، بخشی از یک راهبرد واحد به نام «خاورمیانه‌ی جدید» را تشکیل می‌دهند.

در این نقشه، رژیم اسرائیل و برخی کشورهای منطقه محورهای اصلی خواهند بود؛ ستون‌هایی که نقشه‌ی تازه‌ی واشنگتن بر مبنای آن‌ها بنا شده است. برخی کشورهای منطقه و همسایگان ایران با موقعیت ژئواستراتژیک و نفوذ در قفقاز و آسیای مرکزی، و رژیم صهیونیستی، با کنترل اطلاعاتی، نظامی و تکنولوژیک در مدیترانه و شامات! باراک هر دو مرکز را به هم پیوند می‌دهد. او «زوج ژئوپلیتیکی» جدیدی طراحی کرده که می‌تواند از شمال ایران (قفقاز و دریای خزر) تا غرب آن (سوریه و لبنان) لایه‌هایی از فشار ایجاد کند؛ لایه‌ای که در ظاهر ائتلاف منطقه‌ای و در واقع، حلقه‌ی محاصره‌ی تدریجی ایران است.

این طرح، پیوندهای اقتصادی و قومیتی را نیز در دستور کار قرار داده است؛ جمهوری آذربایجان و ترکیه در شمال حلقه، عربستان و امارات در جنوب، و رژیم اسرائیل در غرب و مرکز. در نگاه طراحان آن، هر پیوند تجاری یا نظامی جدید باید بخشی از راه ایجاد حلقه‌ای بسته پیرامون ایران باشد.

از کاسپین تا مدیترانه؛ خط پیوند پنهان
در ظاهر، منطقه شاهد سلسله‌ای از توافق‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها و انتقال انرژی است. از خطوط نفت و گاز جمهوری آذربایجان به ترکیه، تا پروژه‌های الکترونیکی و امنیتی بین رژیم اسرائیل و کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس. اما این تحرکات، در سطح

گزارش

گفت‌وگو با کارشناس منابع آب، درباره روش‌های مؤثر کاهش مصرف؛

صرفه‌جویی در آب؛ ضرورت و راهکارها در دنیای امروز



آیا در کشاورزی هم می‌توان مصرف آب را کاهش داد؟ چه روش‌هایی برای کشاورزان پیشنهاد می‌کنید؟

در کشاورزی، یکی از مؤثرترین روش‌ها استفاده از سیستم‌های آبیاری قطره‌ای است. این سیستم‌ها به طور مستقیم آب را به ریشه گیاهان می‌رسانند و هدررفت آب را کاهش می‌دهند. همچنین استفاده از فناوری‌های هوشمند در کشاورزی مانند آبیاری بر اساس داده‌های محیطی و نیازهای واقعی گیاه، می‌تواند مصرف آب را به میزان قابل توجهی کاهش دهد.

آیا در صنعت و بخش‌های دیگر هم می‌توان از روش‌های بازبازی آب استفاده کرد؟

بله، قطعاً. در صنایع مختلف، سیستم‌های بازبازی آب که آب مصرفی را تصفیه و دوباره به چرخه مصرف باز می‌گردانند، می‌توانند مصرف آب را به شدت کاهش دهند. همچنین استفاده از منابع غیرمستقیم آب مانند جمع‌آوری آب باران برای مصارف غیر شرب می‌تواند راهکاری مؤثر باشد.

چه راه‌هایی برای آموزش و افزایش آگاهی عمومی در خصوص صرفه‌جویی در آب وجود دارد؟

آموزش یکی از ابزارهای مهم در تغییر رفتار افراد است. با برگزاری کارگاه‌ها، نشر مطالب آموزشی در رسانه‌ها، و استفاده از شبکه‌های اجتماعی، می‌توان آگاهی عمومی را افزایش داد. همچنین تشویق مردم به استفاده از فناوری‌های کم‌مصرف و آگاهی‌رسانی در مورد بحران آب از طریق تبلیغات محیطی و طرح‌های ملی، می‌تواند تأثیر مثبتی بر تغییر رفتارها داشته باشد.

صرفه‌جویی در مصرف آب یک ضرورت است

صرفه‌جویی در مصرف آب تنها یک انتخاب نیست، بلکه یک ضرورت است که باید در زندگی روزمره و فعالیت‌های مختلف خود آن را مد نظر قرار دهیم. با استفاده از فناوری‌های نوین، تغییرات ساده در رفتارهای فردی و آموزش‌های مستمر، می‌توانیم به کاهش مصرف این منبع حیاتی کمک کنیم و در نهایت به حفظ محیط زیست و منابع طبیعی کمک نماییم.

طرح نو؛ رقیه جمالی
بحران جهانی کمبود منابع آب یکی از چالش‌های جدی جوامع امروزی است. در دنیای امروز که منابع طبیعی به شدت در معرض تهدید قرار دارند، مصرف بهینه آب تبدیل به یک ضرورت غیرقابل انکار شده است. آب، این مایع حیاتی، نقشی اساسی در کشاورزی، صنعت و حتی زندگی روزمره ما دارد. در این گفتگو، با دکتر خوش منشن، کارشناس متخصص در حوزه منابع آب، به بررسی روش‌های مختلف صرفه‌جویی در مصرف این منبع ارزشمند پرداخته‌ایم. از سیستم‌های آبیاری پیشرفته در کشاورزی گرفته تا تغییرات ساده در رفتار روزانه برای کاهش مصرف، در این گفت‌وگو می‌آموزیم که چگونه می‌توانیم گام‌های مؤثری برای حفظ منابع آب برداریم.

سلام آقای دکتر خوش منشن، با توجه به بحران‌های جهانی مرتبط با منابع آب، چه راهکارهایی برای صرفه‌جویی در مصرف آب در زندگی روزمره پیشنهاد می‌دهید؟

سلام! یکی از اولین و ساده‌ترین راه‌ها برای صرفه‌جویی در آب، استفاده از تجهیزات کم‌مصرف است. نصب شیرآلات کم‌فشار، دوش‌های کم‌مصرف، و ماشین‌های ظرف‌شویی و لباس‌شویی با مصرف آب پایین می‌تواند کمک بسیاری به کاهش مصرف روزانه آب کند. همچنین توجه به عادت‌های ساده‌ای همچون بستن شیر آب در حین شستشو و استفاده از وسایل با بازدهی بالا در خانه، می‌تواند تغییرات قابل توجهی در مصرف آب ایجاد کند.

تأثیر مقاومت ستارخان بر قیام‌های سراسری مشروطه در ایران؛

ستارخان؛

نماد وحدت ملی و میراث پایداری در تبریز



طرح نو؛ سردبیر
در سال ۱۲۸۷ خورشیدی، هنگامی که محمدعلی‌شاه قاجار با توپ بستن مجلس شورای ملی و بازگرداندن استبداد، فرزندان آزادی‌خواه ایران را سرکوب کرد، تنها شهری که در برابر ظلم قد برافراشت، تبریز بود. شهری که در تاریکی یأس و شکست، شعله‌ای از امید را بر افروخت و نام خود را برای همیشه در تاریخ معاصر ایران جاودانه ساخت. در قلب این مقاومت، مردی برخاسته از مردم ایستاده بود؛ ستارخان، سردار ملی ایران و فرزند دلیر آذربایجان. او با سازماندهی مجاهدان در محله امیرخیز و همکاری نزدیک با باقرخان، سالار ملی، تبریز را به دژی تسخیرناپذیر در برابر قوای استبدادی تبدیل کرد. مقاومت یازده‌ماهه تبریز - با وجود قحطی، کمبود آذوقه و نبود تجهیزات - سرانجام نه در شکست نظامی، بلکه در پیروزی اخلاقی و ملی به ثمر نشست؛ پیروزی‌ای که روحاکی آزادی‌خواهی را در سراسر ایران زنده کرد.

در واقع، پایاداری تبریز نشان داد که مشروطه تنها «قانون» نیست؛ بلکه «وجدان تاریخی ملت ایران» است. استبداد شاید ساختمان مجلس را تخریب کرد، اما نتوانست اندیشه‌ای را که در جان مردم ریشه دوانده بود، ببیراند. این پیام، قومی بر وحدت می‌چربید، یاد او یادآور این حقیقت است که پیشرفت و آزادی تنها در سایه وحدت ملی و اراده جمعی ممکن است. ستارخان نماد مردی است که از دل مردم برخاست تا به نام مردم بجنگد. او نشان داد که مقاومت، یک انتخاب است، نه یک تقدیر. تبریز در آن سال‌ها نه فقط جنگید، بلکه آینده ایران را نوشت؛ آینده‌ای که در آن هیچ قدرتی، حتی شاه مستبد، یارای استادگی در برابر اراده ملت را ندارد.

چهره‌ای ملی فراتر از مرز قوم و طبقه

ستارخان از طبقه‌ای ساده برخاسته بود و از جایگاه طبقاتی هیچ امتیازی نداشت. اما همین سادگی، او را به چهره‌ای مردمی و فراگیر بدل کرد. او نه سرباز حکومت بود و نه درباری، ولی در آزمون تاریخ، نماد وحدت، شجاعت و وطن‌دوستی شد. سخنان معروف او که می‌گفت: «من می‌خواهم مشروطه را از سر نیزه به نوک قلم بیاورم.»

بیانی از درک عمیق او از آزادی و قانون بود؛ او مشروطه را «ناموس ملت» می‌دانست، او نگاهش، آزادی و عدالت ثروتی مشترک برای همه ایرانیان بود، نه امتیاز گروهی خاص. همین نگرش ملی‌گرایانه او باعث شد تبریز به پلی میان اقوام و مناطق ایران تبدیل شود؛ از آذربایجان تا فارس و از اصفهان تا گیلان، همه

برخاست و سراسر کشور را در برگرفت. هنگامی که قوای استبدادی در تبریز درگیر بودند، این مقاومت فرصتی طلایی برای بیداری دیگر نقاط ایران فراهم ساخت. در اصفهان، مجاهدان بختیاری به رهبری سردار اسعد، و در رشت، نیروهای گیلانی تحت فرمان سپهدار اعظم، با الهام از پایداری تبریز، بذریقه قیامی فراگیر را کاشتند. اخبار مقاومت قهرمانانه تبریز، که از راه تلگراف و روزنامه‌های سری منتشر می‌شد، انگیزه‌ای ملی پدید آورد. در تابستان ۱۲۸۸، با حرکت نیروهای مشروطه‌خواه از گیلان و بختیاری به سمت تهران، عملاً راه پیروزی نهایی هموار شد.

می‌توان گفت که فتح تهران، فرزند مستقیم مقاومت تبریز بود؛ هشدار تاریخی که اگر در تبریز آذوقه تمام شد، در ایران ایمان هرگز به پایان نرسید.

مشروطه به مثابه آرمان ملی

مقاومت تبریز از مرز یک حرکت محلی فراتر رفت و مشروطه‌خواهی را از یک مطالبه نخبگانی به آرمانی ملی تبدیل کرد. اگر تهران در آتش استبداد می‌سوخت، تبریز با خون دل، آتش آزادی را فروزان نگه داشت.

سر مقاله

آسیای میانه و بلوک ناتو و پیش به سوی یک باتلاق ژئوپلیتیکی دیگر

طرح نو، سردبیر
نشست سران پنج کشور آسیای میانه با دونالد ترامپ، در قالب ساختار موسوم به ۱۴۰۵، ظاهراً بر محور توسعه‌ی اقتصادی، مقابله با افراط‌گرایی و گسترش همکاری‌های چندجانبه شکل گرفت؛ اما در واقع، پیامی فراتر از دیپلماسی معمول را در خود نهفته دارد. این نشست در عمل، آغاز تلاش تازه‌ی واشنگتن برای احیای حضور راهبردی ناتو در آسیای میانه است. منطقه‌ای که از نگاه ژئوپلیتیکی نه حاشیه، بلکه قلب اتصال قدرت‌های بزرگ اوراسیا محسوب می‌شود.

ایالات متحده همانند دوره‌های گذشته مداخله در مناطق حساس، از واژگانی نرم و انسانی همچون «توسعه‌ی اقتصادی»، «همکاری ضدتروریستی» و «سرمایه‌گذاری در آینده‌ی پایدار آسیای میانه» بهره می‌گیرد. اما ورای این واژگان، هدف اصلی واشنگتن مشخص است؛ قطع وابستگی به چین در زنجیره‌های تأمین حیاتی، تضمین دسترسی به منابع معدنی کمیاب و فزادت راهبردی، و بازسازی مسیرهای انرژی و لجستیک نظامی در حوزه‌ای که در دهه‌های اخیر در اختیار روسیه و چین بوده است.

به زبان ساده‌تر، ایالات متحده می‌خواهد با بازتعریف جایگاه آسیای میانه، وابستگی ساختاری خود به شرق را کاهش دهد و همزمان حلقه‌ای تازه از مهار سه رقیب اصلی - چین، روسیه و ایران - را در قلب اوراسیا ببندد. اما چرا آسیای میانه؟

منطقه‌ی آسیای میانه، از قزاقستان تا ترکمنستان، از لحاظ منابع زیرزمینی، مسیرهای حمل‌ونقل و موقعیت جغرافیایی، گنجینه‌ای استراتژیک برای قدرت‌های جهانی است. در کنار آن، افغانستان هم همچون دروازه‌ی جنوبی این کمربند، نقش کلیدی در نقشه‌ی تازه دارد. ماهیت نقشه‌ی واشنگتن را می‌توان در سه محور اصلی خلاصه کرد:

ضعف مثلث شرقی؛ فرصت‌سازی برای واشنگتن

چین، روسیه و ایران، در سال‌های اخیر نتوانسته‌اند طرحی منسجم و راهبردی برای ایجاد یک نظم امنیتی مستقل در آسیای میانه ارائه دهند. «نظم سه‌ستونی» که بارها در محافل فکری اوراسیایی مطرح شد، هرگز از مرحله‌ی ایده فراتر نرفته است. عدم انسجام طرح‌های امنیتی، کندی در شکل‌گیری



اقتصادی؛ تضمین دسترسی به عناصر حیاتی مانند لیتیم، نیکل و تنگستن برای صنایع تسلیحاتی و فناوری‌های نو. انرژی؛ ایجاد مسیرهای جایگزین برای انتقال نفت و گاز بدون اتکا به خاک روسیه یا زیرساخت‌های چین. و امنیتی؛ استقرار لایه‌های اطلاعاتی و لجستیک ناتو در مناطق پیرامونی ایران و روسیه، با پوشش همکاری‌های توسعه‌ای. واشنگتن می‌کوشد تا آسیای میانه را از حوزه‌ی نفوذ چین و روسیه جدا کند؛ حتی اگر این جدایی، ثبات سیاسی شکننده‌ی کشورهای کوچک این منطقه را در معرض بحران‌های طولانی‌مدت قرار دهد.

بررسی رفتار آمریکا در چارچوب طرح ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که هدف، تنها تعامل سیاسی نیست؛ بلکه نوعی نفوذ امنیتی تدریجی در برابر مقاومت مسکو و پکن است. ناتو دیگر نمی‌تواند با حضور نظامی سنگین وارد منطقه شود، بنابراین از سازوکارهای دیپلماتیک، آموزشی و اقتصادی برای استقرار آرام خود بهره می‌برد.

برگزاری مانورهای مشترک تحت عنوان «مقابله با افراط‌گرایی»، راه‌اندازی مرکزهای آموزشی امنیتی، یا حمایت از سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی، همگی بخشی از ورود تدریجی ناتو به آسیای میانه از دروازه‌ی اقتصاد هستند. اما در عمق، این حضور در حال بازسازی خطوط دید و اطلاعاتی ناتو در مقابل محور روسیه-چین-ایران است.

سرمزین به رقابت‌های فرااوراسیایی را تشدید می‌کنند. در این میان باید متذکر شد که متاسفانه بسیاری از دولت‌های آسیای میانه، نسبت به این خطرات بی‌تفاوت‌اند یا ترجیح می‌دهند در مواجهه با قدرت‌های جهانی، سیاست چندجانبه‌گرایی منفعلانه را ادامه دهند. در این میان، نقطه‌ضعف اصلی آنان نبود بلوغ نهادی در سیاست خارجی و امنیت ملی است. ساختارهای حکومتی هنوز درگیر گذار از دولت‌های پسا‌سوسیالیستی‌اند و نهادهای تحلیلی و تصمیم‌گیری این کشورها، آمادگی مدیریت رقابت‌های بزرگ را ندارند.

به همین دلیل، واشنگتن به‌آسانی از خلأ کارشناسی داخلی این دولت‌ها برای تلقین منافع کوتاه‌مدت اقتصادی استفاده می‌کند، در حالی‌که هدف واقعی، ایجاد هم‌پیمانی‌های بلندمدت امنیتی در برابر شرق است. در پایان این تحلیل کوتاه از تلاش واشنگتن برای نفوذ در ساختارهای قدرت و امنیت کشورهای آسیای میانه، باید بگویم که تاریخ سیاسی قرن اخیر پر است از باتلاق‌هایی که قدرت‌های بزرگ در آن گرفتار شدند: از خاورمیانه تا آفریقا، از افغانستان تا اوکراین! و اکنون نوبت به آسیای میانه رسیده است؛ منطقه‌ای با ثبات ظاهری اما با بنیانی شکننده که ممکن است زیر فشار رقابت آمریکا با بلوک شرق، به صحنه‌ی منازعات تازه تبدیل شود.

نشست ۱۴۰۵، آغازگر همین مسیر است. اگر ایالات متحده به‌جای همکاری واقعی و متوازن، باز هم در پی استقرار ژئوپلیتیکی خود باشد، آسیای میانه نه به مرکز ثبات، بلکه به باتلاقی دیگر در نقشه‌ی جهانی واشنگتن تبدیل خواهد شد. در آینده‌ی نزدیک، شاید جهان برای بار چندم، شاهد همان چرخه‌ی شناخته‌شده باشد: حضور به نام توسعه؛ مداخله به نام امنیت؛ و خروج به نام شکست.

گزارش

مرور جدول منطقه غرب لیگ نخبگان؛

تراکتور امیدوار به صعود در جدول



طرح تو؛ گروه ورزش هفتة چهارم لیگ نخبگان آسیا در منطقه غرب دیشب با برگزاری دو بازی به پایان رسید. حالا همه تیم‌ها ۴ بازی انجام داده‌اند و تیمی از راه را رفته‌اند.

همانطور که انتظار می‌رفت نمایندگان عربستان نتایج خوبی گرفته‌اند. الهلال با ۴ پیروزی و ۱۲ امتیاز صدرنشین است و الاهلی با ۳ پیروزی و یک تساوی و ده امتیاز در رده دوم ایستاده است. البته الاتحاد پایین‌تر از حد تصور ظاهر شده و با دو برد و دو شکست و کسب ۶ امتیاز در رده ششم قرار دارد. الوحده امارات اما فراتر از انتظار نتیجه گرفته است. شاگردان ژوزه مورایس ۳ پیروزی به دست آورده‌اند و تراکتور را هم در تبریز با تساوی بدون گل متوقف کرده‌اند و با ده امتیاز تیم سوم جدول هستند.

تراکتور هم بعد از شروعی نسبتاً ضعیف و کسب دو تساوی متوالی، به خودش آمد و با

دو پیروزی ۸ امتیازی شد و فعلاً در رده چهارم جدول ایستاده است. اما با توجه به این که در مرحله گروهی با تیم‌های عربستانی بازی نخواهد کرد، این شانس را دارد که در ادامه به رده‌های

خبر

این بار صورت مسئله پاک نشد؛

اقدام قابل تحسین مدیر جدید مس سونگون



طرح تو؛ گروه ورزش میزبانی دغدغه بزرگ مس سونگون در این فصل از رقابت‌های لیگ آزادگان بوده که با تدبیر مدیر جدید این باشگاه به شکل موقت حل شده است. تیم فوتبال مس سونگون ورزشکاران از هفته دهم لیگ یک در ورزشگاه قویدل تبریز میزبان بعثت کرمانشاه خواهد بود تا شهر تبریز به جز ورزشگاه‌های یادگار امام (ره) و بنیان دیزل، یک استادیوم جدید برای میزبانی در مسابقات رده بالای باشگاهی فوتبال ایران داشته باشد.

باتوجه به زیر کشت رفتن ورزشگاه یادگار امام و برگزاری بازی‌های تراکتور و رخش خودرو تبریز در ورزشگاه بنیان دیزل، مس سونگون هم این فصل با مشکل میزبانی بازی‌های خانگی روبه‌رو بود و حتی چندین بازی این تیم به خارج از استان و شهر ارومیه انتقال یافت. جالب اینکه نفی نصیری، مدیرعامل سابق باشگاه مس سونگون، این موضوع را بهانه‌ای واهی کرده بود و مدعی بود که باتوجه به اینکه زیرساختی در ورزشکاران برای فوتبال وجود ندارد، رشته فوتبال در این باشگاه باید منحل شود و این در حالی است که مشکل ورزشگاه این فصل به دلیل زیر کشت رفتن چمن یادگار به وجود آمده و اگر قرار به نبود زیرساخت باشد، حتی رشته‌های فوتبال و والیبال هم در شهرستان ورزشکاران زیرساخت ندارند. اما مدیر جدید سونگون که مدت کوتاهی است روی کار آمده، سریعاً اقدامی عملی انجام داد و پس از مذاکره با مسئولان تراکتور و برگزاری دو دیدار تیم مس در بنیان دیزل، حالا با انجام اصلاحاتی توانسته مجوز سازمان لیگ فوتبال ایران برای میزبانی در ورزشگاه قویدل را بگیرد. گفته می‌شود باشگاه مس سونگون بودجه‌ای برای اصلاح استانداردهای مدنظر سازمان لیگ در ورزشگاه قویدل تخصیص داده که البته کار نهایی تا میزبانی بعدی مس انجام خواهد شد. اقدامی که برای سایر تیم‌های پایه استان هم که در این ورزشگاه میزبانی می‌کنند، سودبخش خواهد بود و هزینه میزبانی در شهر دیگر برای تجهیز ورزشگاه داخل استان انجام شده است.

البته باید به مدیران ورزشی استان یادآور شد پس از آمادگی کامل یادگار امام و کوچ کامل تیم اول آذربایجان به این استادیوم، باید همچون سال‌های پیش همکاری لازم در خصوص میزبانی باشگاه مس سونگون در ورزشگاهی با چمن طبیعی صورت بگیرد.

در نهایت باید گفت این اقدام سرپرست مدیرعاملی مس سونگون، اقدامی پسندیده است که مس را از خانه به دوشی و استرس دور می‌کند و برای فوتبال استان در رده‌های مختلف هم سودبخش است. همچنین از محسن آقاپور انتظار می‌رود در بازه نیم فصل لیگ یک، تدابیر لازم برای حفظ سهمیه استان و خروج از بحران را هم انجام داده و به وضعیت فوتبال نارنجی‌ها سر و سامان دهد.

گزارش

با اعلام مظفری زاده؛

تراکتور - پرسپولیس با تماشاگر شد



طرح تو؛ گروه ورزش تراکتور و پرسپولیس در حالی در نخستین مسابقه جام حذفی به یکدیگر برخورد کردند که طبق رای فروردین‌ماه امسال از سوی کمیته استیناف فدراسیون فوتبال، دیدار دو تیم باید بدون حضور تماشاگران برگزار می‌شد، اما حالا با تغییر نظر این کمیته، قرار است این بازی حساس در حضور هواداران انجام شود. طبق قرعه‌کشی مرحله یک‌شانزدهم نهایی جام حذفی ایران که هفته گذشته انجام شد، تیم‌های تراکتور و پرسپولیس باید در روز جمعه، ۳۰ آبان ۱۴۰۴ در تبریز مقابل هم قرار بگیرند که این بازی در حضور تماشاگران برگزار می‌شود، اما هنوز محل برگزاری بازی در یکی از ورزشگاه‌های یادگار امام یا شهید سلیمانی تبریز اعلام نشده است.

تراکتور و پرسپولیس ۹ روز قبل (هشتم آبان‌ماه) نیز در چارچوب هفته نهم لیگ برتر در ورزشگاه شهید سلیمانی تبریز به مصاف هم رفتند که این مسابقه با تساوی یک بر یک لحظه آخری و در غیاب تماشاگران دو تیم برگزار شد، اما جدال حساس آنها در جام

حذفی در حضور هواداران خواهد بود. تراکتور آخرین بار در سال ۹۹ به قهرمانی در جام حذفی رسید و در سال ۱۴۰۲ نیز پرسپولیس به این مهم دست یافت که یکی از این دو تیم مدعی، در فصل جاری نیز خیلی زود باید از این رقابت‌ها کنار بروند و نمی‌تواند صاحب جام شوند که همین مسئله حساسیت بازی آنها را بیشتر می‌کند. شاگردان دراگان اسکوچیچ که سال گذشته به قهرمانی در لیگ برتر رسیدند، به دنبال حضور موفق در فصل جدید در جام حذفی هستند و نمی‌خواهند مثل سال گذشته که برابر گل‌گهر سیرجان باخت غیرمنتظره‌ای داشتند، از این رقابت‌ها کنار بروند و در سمت مقابل هم

پرسپولیس با حضور اوسمار سعی دارد دوباره صاحب جام شود؛ هرچند آنها نیز دو سال قبل با هدایت این مربی برزیلی به آلومینیوم اراک باختند و نتوانستند در مسیر نیمه نهایی و فینال قرار بگیرند.

با وجود اینکه بازی پرسپولیس و تراکتور در دور برگشت لیگ برتر (هفته بیست و سوم) قطعاً بدون حضور تماشاگران در تهران برگزار می‌شود، اما مسابقه دو تیم در جام حذفی با حضور هواداران خواهد بود و کمیته استیناف نظر خود را در این باره تغییر داده است. سعید مظفری‌زاده، مدیرعامل باشگاه تراکتور نیز در این باره اعلام کرد: بر اساس پیگیری‌های انجام شده از سوی باشگاه، کمیته استیناف فدراسیون فوتبال رأی قبلی را اصلاح کرده و دیدار حساس دو تیم تراکتور و پرسپولیس با حضور هواداران برگزار خواهد شد.

او ادامه داد: با اصلاح انجام شده، بازی جام حذفی تراکتور و پرسپولیس با حضور پرشور هواداران انجام می‌شود و بازی برگشت دو تیم در لیگ برتر، طبق رأی قبلی بدون حضور هواداران برگزار خواهد شد.

آگهی تجدید مناقصه عمومی یک مرحله ای

واگذاری امور مربوط به حفاظت و اراضی ملی و دولتی در سطح استان (نوبت اول)



اداره کل راه و شهرسازی آذربایجان شرقی

اداره کل راه و شهرسازی استان آذربایجان شرقی در نظر دارد امور مربوط به حفاظت و نگهداری از اراضی و املاک در اختیار اداره کل راه و شهرسازی در سطح استان را برای مدت هفت ماه به پیمانکار واجد شرایط که موضوع فعالیت مرتبط با نگهداری و حفاظت از اراضی داشته باشد و دارای امکانات نیروی انسانی و تجهیزات کافی و توان فنی و اجرایی و گواهی صلاحیت از دستگاه‌های نظامی و انتظامی بوده باشد واگذار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.SETADIRAN.IR انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی

را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. پیمانکاران متقاضی میتوانند از تاریخ نشر نوبت دوم آگهی مدت پنج روز جهت اخذ اسناد مناقصه و سپس ارائه پیشنهاد قیمت به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس اینترنتی فوق‌الاشاره مراجعه فرمایند، توضیح اینکه هزینه نشر آگهی به عهده برنده مناقصه می باشد. مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: به مدت پنج روز از تاریخ نشر آگهی اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه آدرس: تبریز-سربالایی ولیعصر- اداره کل راه و شهرسازی استان- مدیریت املاک، تلفن: ۰۴۱۳-۳۶۹۱۰۷۵

شعر

امروز و فردا



بلبل آهسته به گل گفت شبی که مرا از تو تمنائی هست من به پیوند تو یک رای شدم گر ترا نیز چنین رائی هست گفت فردا به گلستان باز آی تا ببینی چه تماشائی هست گر که منظور تو زیبایی ماست هر طرف چهره زیبایی هست پا به هرجا که نهی برگ گلی است همه جا شاهد رعنائی هست باغبانان همگی بیدارند چمن و جوی مصفائی هست قدح از لاله بگیرد نرگس همه جا ساغر و صهبائی هست نه ز مرغان چمن گمشده ایست نه ز زاغ و زغن آوائی هست نه ز گلچین حوادث خبری است نه به گلشن اثر پائی هست هیچکس را سر بدخوئی نیست همه را میل مدارائی هست گفت رازی که نهان است ببین اگر ت دیده بینائی هست هم از امروز سخن باید گفت که خبر داشت که فردائی هست «پروین اعتصامی»

وزیر آموزش و پرورش خبر داد:

ارسال بخشنامه توسعه مدارس حفظ قرآن به سراسر کشور



کاطمی تأکید کرد: در هر مدرسه قرآنی، شش ساعت در طول هفته و خارج از قالب برنامه درسی رسمی، کلاس‌های تخصصی قرآن کریم برگزار می‌شود تا دانش‌آموزان بتوانند علاوه بر دروس عمومی، مهارت‌های قرائت، تجوید و حفظ را به‌صورت تخصصی فراگیرند. وی با اشاره به استقبال گسترده خانواده‌ها از طرح مدارس حفظ قرآن تصریح کرد: این برنامه موجب شده است فضای مدرسه بیش از گذشته رنگ و بوی قرآنی به خود بگیرد و زمینه برای تربیت حافظان، قاریان و مفسران آینده کشور فراهم شود.

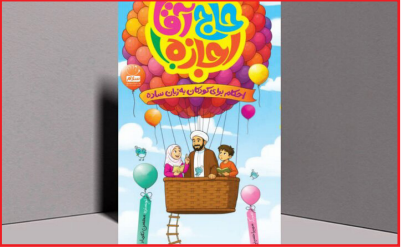
طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب وزیر آموزش و پرورش از ارسال بخشنامه توسعه مدارس حفظ قرآن به سراسر کشور خبر داد و گفت: این طرح با هدف شناسایی و پرورش استعداد‌های قرآنی دانش‌آموزان اجرا می‌شود و در قالب آن، کلاس‌های تخصصی حفظ و قرائت قرآن به‌صورت فوق‌برنامه در مدارس برگزار خواهد شد. علیرضا کاظمی، وزیر آموزش و پرورش از ارسال بخشنامه توسعه مدارس حفظ قرآن به سراسر کشور خبر داد و گفت: بخشنامه مدارس حفظ قرآن را به مدارس ارسال کردیم و به‌اصطلاح، توسعه این مدارس را برای شناسایی و پرورش استعداد‌های قرآنی در میان دانش‌آموزان انجام داده‌ایم.

وی با اشاره به اهتمام ویژه وزارت آموزش و پرورش نسبت به گسترش فعالیت‌های قرآنی افزود: در سال‌های اخیر کارهای بسیار خوبی در حوزه فعالیت‌های قرآنی صورت گرفته و این اقدامات در راستای تحقق سند تحول بنیادین و تربیت نسلی مؤمن، اخلاق‌مدار و قرآن‌محور ادامه خواهد داشت.

استقبال گسترده خانواده‌ها از طرح مدارس حفظ قرآن

معرفی کتاب

آشنایی کودکان با احکام اسلامی در کتاب «حاج آقا اجازه»



طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب کتاب «حاج آقا اجازه» نوشته محسن نعمتا با هدف آشنایی کودکان با مفاهیم و احکام اسلامی از سوی انتشارات جمال منتشر شد. این اثر با هدف آموزش مفاهیم دینی و احکام اسلامی به کودکان، با زبانی روان، کودکانه و متناسب با درک و سن مخاطب نوشته شده است. در دنیای امروز که آشنایی کودکان با آموزه‌های دینی و اخلاقی از ضرورت‌های تربیتی به شمار می‌رود، کتاب «حاج آقا اجازه» تلاش کرده است تا این مفاهیم را در قالبی آموزشی به مخاطبان خردسال منتقل کند. نویسنده با استفاده از داستان‌های کوتاه، موقعیت‌های ملموس و گفت‌وگوهای ساده، به پرسش‌های ذهنی کودکان درباره احکام و رفتارهای دینی پاسخ می‌دهد. محسن نعمتا، نویسنده اثر است که پیش‌تر نیز آثاری آموزشی در زمینه مفاهیم دینی برای گروه‌های سنی پایین‌تر نوشته است. او در این کتاب با بهره‌گیری از قالب پرسش و پاسخ کوتاه، مفاهیمی مانند نماز، روزه، پاکی و ناپاکی، احترام به والدین و رعایت حقوق دیگران را در فضایی صمیمی و آموزشی بیان کرده است. انتشارات جمال نیز با انتشار این کتاب، در راستای ترویج فرهنگ اسلامی و ارتقای دانش دینی نسل کودک گام برداشته است. کتاب «حاج آقا اجازه» با تصویرگری متناسب با فضای ذهنی کودک منتشر شده و هم‌اکنون در کتاب‌فروشی‌ها و فروشگاه اینترنتی انتشارات جمال در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

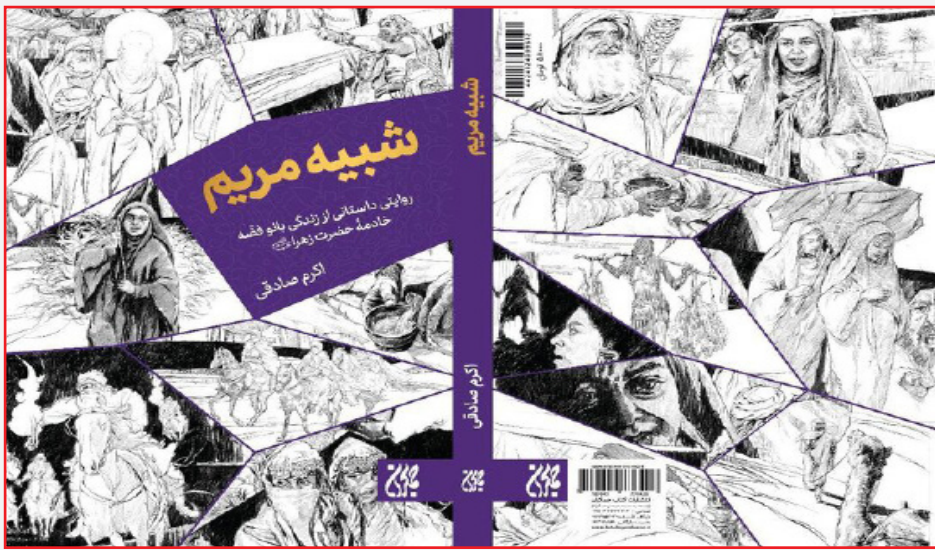
کتاب «موسیقی‌شناسی انسان‌گرا» منتشر شد

پروژه‌های اجتماعی-فرهنگی برای پاسداشت و اعتلای فرهنگ موسیقایی ایران بهره گرفت. کتاب «موسیقی‌شناسی انسان‌گرا» می‌تواند منبعی ارزشمند برای پژوهشگران موسیقی، دانشجویان هنر، سیاست‌گذاران فرهنگی و علاقه‌مندان به مطالعات میان‌رشته‌ای موسیقی و جامعه باشد. کتاب «موسیقی‌شناسی انسان‌گرا» نوشته کیوان آقامحسینی در ۲۸۸ صفحه و ۱۰۰ شمارهگان ۵۰۰ نسخه از انتشارات پارت منتشر شد.

طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب «موسیقی‌شناسی انسان‌گرا» نوشته کیوان آقامحسینی در انتشارات پارت منتشر شد. کتاب «موسیقی‌شناسی انسان‌گرا» نگاهی به اتنوموزیکولوژی کاربردی در ایران» اثر پژوهشی است که به یکی از شاخه‌های کمتر شناخته‌شده‌ی موسیقی‌شناسی می‌پردازد. این حوزه، که از نیمه‌ی دوم قرن بیستم شکل گرفته، در حفظ و احیای موسیقی‌های سنتی و در سال‌های اخیر در حل

برخی مسائل اجتماعی و فرهنگی نقش مؤثر ایفا کرده است. نویسنده در این کتاب با نگاهی تحلیلی و کاربردی، ضمن تبیین مبانی نظری اتنوموزیکولوژی کاربردی، به بررسی ظرفیت‌های آن در زمینه‌های سیاست‌گذاری فرهنگی، حفظ میراث موسیقایی و توسعه‌ی اجتماعی می‌پردازد. او نشان می‌دهد چگونه می‌توان از این شاخه‌ی علمی در قالب جشنواره‌ها، آرشيوها، موسیقی منطقه‌ای و

شبهه مریم؛ روایتی از زندگی یار صمیمی حضرت زهرا(س)



طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب کتاب «شبهه مریم» روایتی داستانی از زندگی بانویی است که از دل رنج و اسارت به خانه وحی رسید و سال‌ها در خدمت دختر پیامبر اسلام، حضرت فاطمه زهرا(س) قرار گرفت. این بار قرار است داستان بانوی دو عالم را از زبان کسی بشنویم که خادمه او بود. کسی که حتی تصورش را هم نمی‌کرد روزی این چنین عاقبت به خیر شود. داستان زنی را قرار است بازگو کنیم که از همان ابتدا وارد این خانه شد و تا شهادت بانو حضرت زهرا(س) او را همراهی کرد. خوشی و ناراحتی این خانه را دید و زندگی‌اش دچار تحول شد. این زن نامش «فصّه» است و در تاریخ به‌عنوان بانویی شناخته می‌شود که بیست سال با زبان قرآن سخن گفت. «شبهه مریم» اثر نوشته شده از اکرم صادقی است که توسط انتشارات جمکران منتشر شده و به شکلی داستانی و قابل فهم، گوشه‌ای از تاریخ صدر اسلام را در قالب زندگی فصّه بازآفرینی کرده است. داستان کتاب با دیداری غیرمنتظره آغاز می‌شود. مرید به نام ابوالقاسم قشیری در میانه راه با پیرزنی رویه‌رو می‌شود که در پاسخ به هر پرسش، آیه‌ای از قرآن را بر زبان می‌آورد. از همان آغاز، نشانه‌ای از راز درونی این زن آشکار می‌شود؛ مرد درمی‌یابد که او از نزدیکان پیامبر و خاندان اوست یا قطعاً با این خانواده ارتباط داشته است. زمانی که پیرزن را به کاروان می‌رساند، حقیقت را درمی‌یابد: او «فصّه»، خادمه حضرت زهرا(س) است که بیست سال است جز با کلام قرآن سخن نمی‌گوید. از همین نقطه، روایت به گذشته بازمی‌گردد تا مسیر پرحادثه زندگی این زن را از کودکی تا رسیدن به مدینه بازگو کند. در بازگشت روایت به گذشته، دختر جوانی به نام مریم معرفی می‌شود؛ دختری مسیحی که در دهکده‌ای کوچک همراه پدرش زندگی می‌کند. پدر، نام مریم را به احترام حضرت مریم(س) بر او نهاده است. زندگی آن دو در سایه بیم و تهدید می‌گذرد. حمله‌های مکرر به روستا باعث شده تا پدر و دختر در زیر خانه، راهی مخفی برای پناه گرفتن بسازند. آنان به سختی از خانه بیرون می‌آیند و در انتظار روزی آرام‌اند، اما حمله‌ای تازه سرنوشت را تغییر می‌دهد. مردی غریبه که از شمار زیاد جوانان در دهکده باخبر می‌شود، با طمع بردگی آنان را مورد هجوم قرار می‌دهد. در این حمله پدر مریم کشته می‌شود، خانه در آتش می‌سوزد و دختران

ظاهری و اضطراب درونی است. او هنوز آرزوی آزادی در دل دارد، اما دوستش، آنا که حالا حوریه نام گرفته از موقعیت خود راضی است و از او می‌خواهد که به زندگی در قصر تن دهد. پسر پادشاه نیز به حوریه دل می‌بازد و خیال او را از رنج بردگی آسوده می‌کند. اما روح ناآرام میمونه هنوز به دنبال حقیقتی است که آرامش را در کاخ نمی‌یابد. ورود جعفربن‌ابی‌طالب و همسرش اسماء به قصر نجاشی، نقطه‌ای تازه در مسیر داستان است. پادشاه حبشه با احترام بسیار از آنان استقبال می‌کند. اسماء به کودک پادشاه و فرزند خود شیر می‌دهد و رابطه‌ای دوستانه میان دو خاندان شکل می‌گیرد. میمونه از نزدیک شاهد ایمان و متانت جعفر و اسماء است و در دل خود پرسشی تازه احساس می‌کند. اما این دگرگونی آرام با حسادت اطرافیان رویه‌رو می‌شود. جیلان، سرپرست کنیزان قصر، با پدگویی از میمونه، باعث محدود شدن او می‌شود. تا آنکه روزی پادشاه حبشه تصمیم می‌گیرد گروهی از تازه‌مسلمانان را همراه با جعفربن‌ابی‌طالب به مدینه بفرستد و برای پیامبر اسلام هدایایی بفرستد. در میان هدایا، میمونه و حوریه نیز هستند. سفر به مدینه، آغاز بخش تازه‌ای از زندگی میمونه است. او انتظار رفتاری خشن دارد، اما کاروان جعفربن‌ابی‌طالب با مهربانی با آنان برخورد می‌کند. در یکی از شب‌ها، نوای نیایش و ذکر کاروانیان، دل او را آرام می‌سازد. همان صدهایی که روح خسته‌اش را از بیم رهایی می‌دهد. با این حال، میل به فرار هنوز در او

زنده است. شبی با حوریه می‌گریزند، اما به‌زودی پیدا می‌شوند. در کمال شگفتی، نه تنها تنبیه نمی‌شوند، بلکه با احترام و بخشش با آنان رفتار می‌شود. این رفتار متفاوت نخستین تلنگر ایمان در قلب اوست. زیرا پیامبر و حضرت علی(ع) بارها به یاران خود از مقام و جایگاه زن گفته بودند. آنان حتی با بردگان و کنیزان خود نیز به زبان خشم سخن نمی‌گفتند. با رسیدن به مدینه، پیامبر اسلام(ص) میمونه را به دختر خود می‌بخشد و او را «فصّه» می‌نامد؛ نامی که به معنای نقره است. از اینجا به بعد، مریم مسیحی، همان فصّه خادمه حضرت زهرا(س) می‌شود. در مسیر خانه، سلمان فارسی که خود روزی اسیر و برده‌ای آزادشده بود برای او از پیامبر و دخترش می‌گوید. فصّه درمی‌یابد که پیامبری که پدرش سال‌ها وعده آمدنش را داده بود، همان است که اکنون در مدینه زندگی می‌کند. او برای نخستین‌بار آرامش را در نگاه آنان می‌یابد و شهادتین بر زبان جاری می‌کند و مسلمان می‌شود. ورود به خانه حضرت زهرا(س) برای فصّه سرآغاز شناختی تازه است. سادگی خانه، مهربانی اهل آن و رفتار پرهمه فاطمه با او، برایش شگفت‌انگیز است. حضرت کارهای خانه را با فصّه تقسیم می‌کند؛ یک روز او و روز دیگر خود حضرت کارها را انجام می‌دهد. در هیچ سخنی نشانی از تحکم نیست و حضرت او را خادمه می‌خواند نه کنیز. این رفتار انسانی و کریمانه در روح فصّه دگرگونی می‌آفریند. در یکی از شب‌ها، او حضرت زهرا را در حال دعا می‌بیند که نام همسایگان را یکی‌یکی می‌برد و در پایان برای خود دعا می‌کند. فصّه از این میزان فروتنی و مهربانی شگفت‌زده می‌شود. از همان شب، دلش به خانه وحی گره می‌خورد. او از ام‌سلمه، همسر پیامبر، درباره‌ی گذشته خاندان نبوت می‌شنود؛ از صبر حضرت خدیجه، از سختی‌های پیامبر در شعب‌ابی‌طالب، از آزار مشرکان، و از کودکی حضرت فاطمه(س) که خاکروبه از سر پدر می‌تکاند. هر آنچه می‌شنود و می‌بیند، ایمانش را عمیق‌تر می‌کند. او بارها شاهد است که در خانه چیزی برای خوردن نیست، اما حضرت زهرا(س) از علی(ع) چیزی نمی‌خواهد، زیرا پدرش او را از این کار نهی کرده است. این منش و آرامش درونی برای فصّه نشانه‌ای از مقام معنوی حضرت فاطمه(س) است. در روزهای حضور در خانه وحی، فصّه قرآن را از حضرت علی(ع) و حضرت زهرا(س) می‌آموزد و خود در سخن گفتن از آیات قرآن بهره می‌گیرد. سال‌ها

طرح نو؛ گروه فرهنگ و ادب کتاب «شبهه مریم» روایتی داستانی از زندگی بانویی است که از دل رنج و اسارت به خانه وحی رسید و سال‌ها در خدمت دختر پیامبر اسلام، حضرت فاطمه زهرا(س) قرار گرفت. این بار قرار است داستان بانوی دو عالم را از زبان کسی بشنویم که خادمه او بود. کسی که حتی تصورش را هم نمی‌کرد روزی این چنین عاقبت به خیر شود. داستان زنی را قرار است بازگو کنیم که از همان ابتدا وارد این خانه شد و تا شهادت بانو حضرت زهرا(س) او را همراهی کرد. خوشی و ناراحتی این خانه را دید و زندگی‌اش دچار تحول شد. این زن نامش «فصّه» است و در تاریخ به‌عنوان بانویی شناخته می‌شود که بیست سال با زبان قرآن سخن گفت. «شبهه مریم» اثر نوشته شده از اکرم صادقی است که توسط انتشارات جمکران منتشر شده و به شکلی داستانی و قابل فهم، گوشه‌ای از تاریخ صدر اسلام را در قالب زندگی فصّه بازآفرینی کرده است. داستان کتاب با دیداری غیرمنتظره آغاز می‌شود. مرید به نام ابوالقاسم قشیری در میانه راه با پیرزنی رویه‌رو می‌شود که در پاسخ به هر پرسش، آیه‌ای از قرآن را بر زبان می‌آورد. از همان آغاز، نشانه‌ای از راز درونی این زن آشکار می‌شود؛ مرد درمی‌یابد که او از نزدیکان پیامبر و خاندان اوست یا قطعاً با این خانواده ارتباط داشته است. زمانی که پیرزن را به کاروان می‌رساند، حقیقت را درمی‌یابد: او «فصّه»، خادمه حضرت زهرا(س) است که بیست سال است جز با کلام قرآن سخن نمی‌گوید. از همین نقطه، روایت به گذشته بازمی‌گردد تا مسیر پرحادثه زندگی این زن را از کودکی تا رسیدن به مدینه بازگو کند. در بازگشت روایت به گذشته، دختر جوانی به نام مریم معرفی می‌شود؛ دختری مسیحی که در دهکده‌ای کوچک همراه پدرش زندگی می‌کند. پدر، نام مریم را به احترام حضرت مریم(س) بر او نهاده است. زندگی آن دو در سایه بیم و تهدید می‌گذرد. حمله‌های مکرر به روستا باعث شده تا پدر و دختر در زیر خانه، راهی مخفی برای پناه گرفتن بسازند. آنان به سختی از خانه بیرون می‌آیند و در انتظار روزی آرام‌اند، اما حمله‌ای تازه سرنوشت را تغییر می‌دهد. مردی غریبه که از شمار زیاد جوانان در دهکده باخبر می‌شود، با طمع بردگی آنان را مورد هجوم قرار می‌دهد. در این حمله پدر مریم کشته می‌شود، خانه در آتش می‌سوزد و دختران

خبر

دو نمایشنامه راهی بازار کتاب شد



طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر ۲ نمایشنامه «آمده بودیم اینجا به میریم» و «برف زمین را گرم می‌کند» نوشته مریم منصوری منتشر شد.

«آمده بودیم اینجا به میریم» و «برف زمین را گرم می‌کند» عنوان دو نمایشنامه‌ای است که به قلم مریم منصوری در نشر مهرگان خرد منتشر شده است.

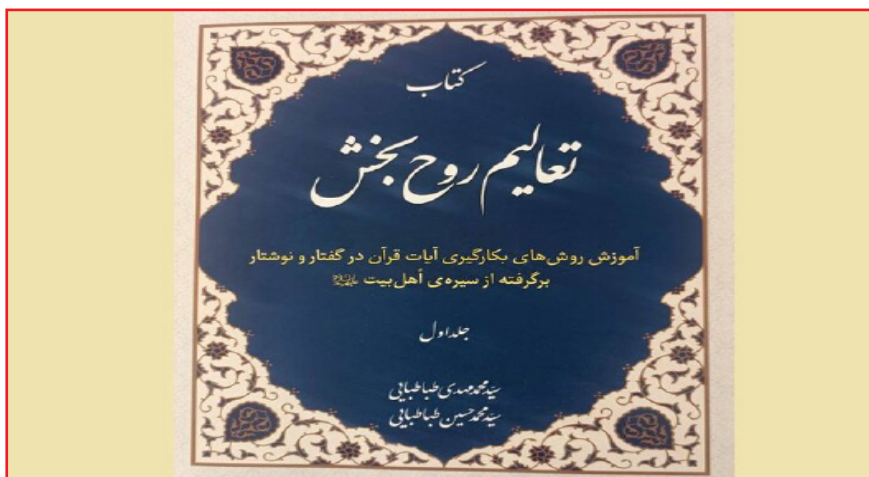
«آمده بودیم اینجا به میریم» درباره خانواده‌ای است که پس از قطعنامه، زودتر از موعد اتمام پاکستانی شهر به خرمشهر باز می‌گردند. این نمایشنامه، برگزیده بخش مسابقه صحنه‌ای جشنواره مقاومت و نامزد مسابقه نمایشنامه‌نویسی جشنواره فتح خرمشهر بوده است.

«برف زمین را گرم می‌کند» درباره نقش خانواده‌ای است که در شکل‌گیری شخصیت مجرم است. این نمایشنامه برگزیده مسابقه نمایش‌نامه‌نویسی سی و پنجمین جشنواره تئاتر فجر، نامزد جایزه ادبیات نمایشی پروین اعتصامی، نامزد هشتمین دوره انتخاب آثار برتر ادبیات نمایشی ایران و نامزد مسابقه نمایشنامه‌نویسی جشنواره تئاتر شهر در سال ۱۳۹۵ بوده است.

در بخشی از پشت جلد این کتاب آمده است: «بعد مدتی می‌فهمی به تیکه‌هایی از شب تو روزم با خودت حمل می‌کنی، به چیزایی که دوست داری توی تاریکی پنهون شون کنی. جیبی آدم‌ها هم یکی از اوناست. گاهی به چیزی از توی تاریکی بیرون می‌افته که آدم دوست نداره کسی ببیندش... مثلاً همین چاقو... اتفاقاً زنا تیکه‌های بزرگ‌تری از شبو با خودتون دارن. چیزای بیشتری رو پنهون می‌کنن و همین جذاب‌شون می‌کنه، اصلاً این ذات تاریکیه!»

این کتاب در ۱۱۴ صفحه نشر مهرگان خرد منتشر شده است.

«تعالیم روح‌بخش» ترویج فرهنگ تکلم با قرآن



طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر نویسندگان کتاب «تعالیم روح‌بخش» تلاش کرده‌اند تا با شعار پیش به سوی فرهنگ تکلم با قرآن به بیان مصادیقی از روش‌های به‌کارگیری آیات قرآن در گفتار و نوشتار بپردازند.

کتاب «تعالیم روح‌بخش» آموزش روش‌های به‌کارگیری آیات قرآن در گفتار و نوشتار، برگرفته از سیره اهل بیت(ع) در دو جلد به همت حجج اسلام سیدمحمدمهدی طباطبایی و سیدمحمدحسین طباطبایی در دو هزار و ۵۰۰ نسخه توسط انتشارات جامعه‌القرآن الکریم و اهل البیت(ع) به چاپ رسید که جلد اول در ۱۵۶ صفحه و جلد دوم در ۲۱۲ صفحه است.

در مقدمه این کتاب آمده است: پیامبر اکرم(ص) فرمود: «همانا من دو چیز گرانبه را در میان شما باقی می‌گذارم؛ کتاب خدا و اهل بیتم را. تا زمانی که به این دو چیز گرانبه تمسک کنید، گمراه نخواهید شد. این دو از یکدیگر جدا نخواهند شد تا این که روز قیامت در کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.» یکی از نکاتی که از این حدیث شریف استفاده می‌شود آن است که قرآن و اهل بیت(ع) همیشه همراه یکدیگرند و جدایی ناپذیرند و کسانی که دنبال درک حقایق قرآن هستند، باید به اهل بیت رجوع کنند و از آنان پیروی نمایند. از ویژگی‌های سبک گفتاری اهل بیت(ع)، به کارگیری فراوان آیه‌های قرآن است.

آن بزرگواران ضمن مستدل نمودن کلام خود به آیات نورانی قرآن، به ما می‌آموزند که چگونه از این مانده آسمانی بهره بگیریم و تعالیم روح‌بخش آن را در زندگی خود پیاده نمائیم. با دقت در سبک گفتاری اهل بیت(ع) و چگونگی استشهادهای آنان به آیات قرآن، می‌توان روش‌ها و شیوه‌های زیبا و ارزشمندی را در موضوع به‌کارگیری آیات قرآن در گفتار و نوشتار به دست آورد. ما در این کتاب سعی نمودیم تا شما را با برخی این روش‌ها آشنا کنیم. به امید آن روز که مردم ما به راحتی بتوانند در صحبت‌ها و نوشته‌های خود از آیات و عبارات‌های قرآن استفاده نمایند و با آن زندگی کنند. (صفحه ۳)

درس‌های اول و دوم این کتاب به براعت استهلال (حسن ابتدا) و براعت ختام (حسن ختام) اختصاص دارد و خواننده با مطالبی همچون پیام تبریک و تسلیت، تولد نوزاد، شفای بیمار و آیات مرتبط با این پیام‌ها آشنا می‌شود. خواننده در دیگر درس‌ها با انواع اقتباس‌های کلی، جزئی و کامل و معانی بهره‌گیری و استفاده از کلام الهی در صحبت و نمونه‌هایی از آن آشنا می‌شود و همچنین می‌تواند با روش استفاده که در این کتاب آموزش داده شده، در کلام خود از آیات الهی بهره‌گیری.

پاسخ با آیه نیز یکی دیگر از روش‌هاست که می‌توان با آیات قرآن، به سوالات دیگران پاسخ داد.

خبر

فراخوان جشنواره مردمی فیلم عمار تمدید شد



طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر مهلت ارسال آثار به شانزدهمین دوره از جشنواره مردمی فیلم عمار تا ۲۵ آبان‌ماه تمدید شد.

مهلت ارسال آثار به این دوره از جشنواره تا ۲۵ آبان‌ماه ۱۴۰۴ تمدید شد. علاقه‌مندان می‌توانند در بخش رقابت اصلی جشنواره، آثار خود را در قالب‌های مختلف هنری فیلم داستانی (کوتاه، نیمه‌بلند، سینمایی)، تله‌فیلم و سریال، فیلم مستند، پویانمایی، نماهنگ، تولیدات تلویزیونی شامل برنامه ترکیبی، برنامه واقعیت‌نما، مستند مسابقه و گزارش خبری، برنامه اینترنتی، تولیدات فضای مجازی شامل تولیدات کوتاه، صفحات مجازی انسان‌محور (انسان‌رسانه‌ها) و صفحات مجازی محتوامحور، تولیدات مبتنی بر هوش مصنوعی شامل آثار ویدئویی تولیدشده با استفاده از فناوری هوش مصنوعی، فیلم‌نامه شامل طرح، سناریس یا فیلم‌نامه کامل داستانی، سریال و پویانمایی، و طرح فیلم‌نامه مستند ارسال کنند.

آثار شانزدهمین جشنواره مردمی فیلم عمار در موضوعات «نبرد تمدنی ایران اسلامی با غرب وحشی»، «نهضت جهانی مستضعفین و نظم جدید جهانی»، «آرمان روح‌الله»، «ملت قهرمان»، «اتحاد مقدس»، «عدالت»، «روای ایرانی»، «حافظه ملی»، «جنگ اقتصادی»، «جنگ فرهنگی» و «دانشگاه: دژ دانش» با یکدیگر به رقابت می‌پردازند.

علاقه‌مندان می‌توانند آثار خود را از طریق سامانه فائوس به نشانی Fanoos.AmmarFilm.ir ارسال کنند. شانزدهمین جشنواره مردمی فیلم عمار در دی‌ماه ۱۴۰۴ برگزار خواهد شد.

درخشش دانش‌آموزان آذربایجان شرقی در کنگره قرآن



طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر سه نفر از دانش‌آموزان مدارس استعدادهای درخشان آذربایجان شرقی در سی‌امین کنگره سراسری قرآن کریم سمنان موفق به کسب رتبه نخست کشوری شدند. در مراسم پایانی سی‌امین کنگره سراسری قرآن کریم سمنان که از ۹ تا ۱۶ آبان‌ماه در اردوگاه فرهنگی آموزشی امام خمینی تهران با حضور معاون وزیر و رئیس سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان و جمعی از مسئولان وزارت آموزش و پرورش برگزار شد، از دانش‌آموزان برگزیده با اهدای تندیس و لوح تجلیل به‌عمل آمد.

بر این اساس اعلام اداره کل آموزش و پرورش، خدمات ارائه‌شده در این مراکز شامل ارزیابی سلامت و سیستم حرکتی، سنجش آمادگی تحصیلی و هوش تخصصی، گفتاردرمانی، بازی درمانی، بازی درمانی، توانبخشی دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری، ارائه خدمات مشاوره‌ای به والدین و دانش‌آموزان و آموزش معلمان است.

طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی طی اطلاعیه‌ای از تداوم اجرای برنامه ملی سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی نوآموزان بدو ورود به دبستان خبر داد و بر لزوم تسریع در نوبت‌گیری اولیا تأکید کرد.

اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی برنامه ملی سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی نوآموزان شامل نوآموزان متولد از ۱ مهر ۱۳۹۸ تا ۳۱ شهریور ۱۳۹۹ می‌شود، در مراکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی - تربیتی سراسر استان اجرا می‌شود و هدف آن شناسایی به موقع توانایی‌ها و نارسایی‌های جسمی و تحصیلی نوآموزان اعلام شده و لازمه ثبت نام دانش‌آموزان برای سال تحصیلی آینده اخذ گواهی سنجش سلامت می‌باشد.

والدین گرامی می‌توانند نوبت سنجش نوآموزان خود را از طریق سامانه سیرت در

تداوم اجرای برنامه ملی سنجش سلامت جسمانی نوآموزان در آذربایجان شرقی



طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی طی اطلاعیه‌ای از تداوم اجرای برنامه ملی سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی نوآموزان بدو ورود به دبستان خبر داد و بر لزوم تسریع در نوبت‌گیری اولیا تأکید کرد.

اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی برنامه ملی سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی نوآموزان شامل نوآموزان متولد از ۱ مهر ۱۳۹۸ تا ۳۱ شهریور ۱۳۹۹ می‌شود، در مراکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی - تربیتی سراسر استان اجرا می‌شود و هدف آن شناسایی به موقع توانایی‌ها و نارسایی‌های جسمی و تحصیلی نوآموزان اعلام شده و لازمه ثبت نام دانش‌آموزان برای سال تحصیلی آینده اخذ گواهی سنجش سلامت می‌باشد.

والدین گرامی می‌توانند نوبت سنجش نوآموزان خود را از طریق سامانه سیرت در

طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر مدیر و هیات انتخاب بخش نمایشنامه‌نویسی چهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر طی احکامی جداگانه منصوب و معرفی شدند.

سیدوحید فخرموسوی دبیر چهل‌وچهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، طی حکمی نادر برهانی‌مرد را به

هیات انتخاب نمایشنامه‌نویسی چهل‌وچهارمین جشنواره تئاتر فجر معرفی شدند

طرح نو؛ گروه فرهنگ و هنر مدیر و هیات انتخاب بخش نمایشنامه‌نویسی چهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر طی احکامی جداگانه منصوب و معرفی شدند.

سیدوحید فخرموسوی دبیر چهل‌وچهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، طی حکمی نادر برهانی‌مرد را به

چهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر 44th Fajr International Theater Festival

مدیر و هیات انتخاب بخش نمایشنامه‌نویسی چهل و چهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر معرفی شدند

سیدوحید فخر موسوی در بهمن ماه امسال برگزار خواهد شد.

نگاهی به تاریخچه کریدور ایران در شمال غرب کشور

مطالعه موردی دوران افشاریه



طرح نو؛ جمشید پوراسمعیل نیازی بخش اول....

کریدور شمالغرب ایران در دوره افشاریه یکی از محورترین مسیرهای ارتباطی، اقتصادی و نظامی فلات ایران بود که از تهران تا نخجوان امتداد می‌یافت و به‌عنوان شاهراه پیونددهنده فلات مرکزی با قفقاز، آناتولی و در ادامه اروپای شرقی عمل می‌کرد. اهمیت این کریدور تنها به جایگاه آن در تجارت داخلی و فرامرزی محدود نبود، بلکه نقشی اساسی در سازماندهی لشکرکشی‌ها، تأمین امنیت مرزها و مدیریت راهبردی نادرشاه ایفا می‌کرد. تحلیل این مسیر، تصویری روشن از هم‌تنیدگی میان جغرافیای طبیعی، زیرساخت‌های انسانی و سیاست‌های اقتصادی – نظامی دولت افشاری به دست می‌دهد.

این پژوهش، با اتکا بر تحلیل تاریخی و مردم‌نگارانه و بر اساس منابع معتبر فارسی و انگلیسی، سفرنامه‌ها، متون کلاسیک تاریخی و مطالعات پژوهشی معاصر – شبکه مسیرها، گره‌های کلیدی، منابع طبیعی و زیرساخت‌های مهندسی‌شده کریدور را بازسازی و تحلیل کرده است. بهره‌مندی از داده‌های تاریخی امکان می‌دهد ساختار شبکه‌ای این کریدور و سازوکارهای پشتیبانی و امنیتی آن در دوره افشاریه با دقت بازآفرینی شود.

یافته‌ها نشان می‌دهد که کریدور شمالغرب در دوره افشاریه نه یک مسیر ساده ارتباطی، بلکه یک شبکه کاملاً یکپارچه اقتصادی – نظامی – ژئوپلیتیکی بوده است. مسیر اصلی و شاخه‌های فرعی با بهره‌گیری هماهنگ از منابع طبیعی (رودخانه‌ها، چشمه‌ها، مراتع و مراکز تولید محلی) و زیرساخت‌های انسانی (پل‌ها، گذرگاه‌ها، ایستگاه‌های کاروانی و مراکز ذخیره‌سازی)، امکان حرکت سریع لشکرها، پایداری جریان تجارت و تأمین مستمر منابع را به‌طور هم‌زمان فراهم می‌کردند. گره‌های کلیدی مانند تبریز، ایروان، شکی و نخجوان، با ایفای نقش اداری، امنیتی، اقتصادی و لجستیکی، هماهنگی کامل میان امنیت مسیر و رونق اقتصادی منطقه را برقرار می‌ساختند.

بررسی تعامل امنیت و اقتصاد نشان می‌دهد که پایداری این کریدور، نتیجه توازن هوشمندانه میان نیازهای نظامی و سازوکارهای رونق اقتصادی بوده است. این تحلیل، چارچوبی برای فهم ژئوپلیتیک دوره افشاری و جایگاه کریدور شمالغرب در راهبردهای نادرشاه به دست می‌دهد و می‌تواند مبنایی برای مطالعات آتی درباره سازوکارهای لجستیکی، نقش اقتصادی مسیرها و ارتباط میان امنیت و شبکه‌های تجاری در ایران قرن هجدهم باشد.

کریدور شمالغرب ایران، با محوریت آذربایجان و تبریز، یکی از کهن‌ترین و مهم‌ترین مسیرهای ارتباطی فلات ایران بوده است؛ مسیری که در طول تاریخ، پیوندی راهبردی میان فلات مرکزی ایران و مناطق قفقاز، آناتولی و اروپای شرقی برقرار کرده و به‌عنوان بستری برای مبادلات کالایی، گردش جمعیت، تعاملات فرهنگی و تحرکات نظامی عمل کرده است. اهمیت این مسیر از دوره هخامنشیان و ساسانیان تا صفویه امتداد یافته و در این بازه طولانی، همواره بخشی از شبکه‌ای فراملی بوده است که امنیت و رونق اقتصادی ایران را تحت‌تأثیر قرار می‌داد.

با فروپاشی دولت صفوی در ۱۱۳۵/۱۷۲۲م و اشغال بخش‌هایی از قلمرو ایران به دست عثمانی و روسیه، جایگاه این کریدور بیش از گذشته آسیب‌پذیر شد. عهدنامه‌های منعقدۀ میان روس و ایران و عثمانی با ایران، همچنین رقابت مستمر دو قدرت مزبور، آذربایجان و قفقاز را به میدان تنش دائمی بدل ساخت. در چنین فضایی، ظهور نادر افشار (۱۱۰۰–۱۱۶۰/۱۶۸۸–۱۷۴۷) نقطه عطفی تعیین‌کننده بود؛ او که توانست اقتدار سیاسی مرکز را احیا کند، بهره‌گیری از این کریدور را جزئی اساسی از پروژه نظامی و اقتصادی خود قرار داد. اقدامات او برای تأمین امنیت مسیرها، بازپس‌گیری نواحی از دست‌رفته و سازمان‌دهی لشکرکشی‌ها، نشان‌دهنده درک عمیق او از اهمیت ژئوپلیتیکی شمالغرب ایران بود.

نادرشاه کریدور شمالغرب را در دو سطح حیاتی می‌دید: نخست، به‌عنوان محور اصلی برای عملیات نظامی علیه عثمانی و مهار نفوذ روسیه؛ و دوم، به مثابه شریان اقتصادی که تجارت ایران با جهان خارج را ممکن می‌ساخت. مسیر تبریز – ایروان – نخجوان در سازماندهی لشکرکشی‌های او به قفقاز، داغستان، شروان و آناتولی نقش بنیادین داشت. هم‌زمان، تبریز دروازه مبادلات میان بازرگانان ایرانی، ارمنی،

نگاهی به تاریخچه کریدور ایران در شمال غرب کشور

مطالعه موردی دوران افشاریه

عثمانی و روسی بود و درآمد‌های آن نقشی مهم در اقتصاد دولت افشاری ایفا می‌کرد.

با وجود این نقش چندگانه، پژوهش‌های تاریخی درباره دوره افشاریه اغلب بر شخصیت نادرشاه، فتوحات او یا افول سریع دولت تمرکز داشته‌اند. تحلیل‌های مرتبط با جغرافیای تاریخی، عمدتاً جنبه نظامی مسیرها را محور قرار داده‌اند و بُعد اقتصادی – تجاری این کریدور کمتر مورد توجه قرار گرفته است. با این حال، بدون درک رابطه دو سویه امنیت نظامی و پویایی اقتصادی، امکان فهم سازوکارهای راهبردی نادرشاه فراهم نمی‌شود. بررسی این کریدور امکان تبیین چگونگی تلفیق امنیت و اقتصاد در سیاست‌گذاری دوره افشاری را مهیا می‌سازد و به بازشناسی نقش آذربایجان و قفقاز در بازتعریف موقعیت ایران در نظام منطقه‌ای قرن هجدهم کمک می‌کند.

همچنین، تحولات ژئوپلیتیکی قرن هجدهم – از جمله ظهور روسیه به‌عنوان قدرتی بزرگ و افزایش فشارهای عثمانی – موقعیت ایران را با چالش‌های تازه‌ای مواجه ساخت. در چنین شرایطی، حفظ امنیت کریدور شمالغرب نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی بود که به بقای دولت مرکزی گره خورده بود. اگرچه لشکرکشی‌های نادر به قفقاز هزینه‌های مالی و انسانی سنگینی بر جای گذاشت، اما در میان‌مدت به بازگشایی مسیرهای تجاری، افزایش امنیت منطقه و تقویت جایگاه تبریز به‌عنوان یکی از بازارهای بین‌المللی آن زمان منجر شد.

بنابراین، بررسی کریدور شمالغرب در دوره افشاریه می‌تواند دو خلأ اصلی در پژوهش‌های تاریخی را پر کند: نخست، تبیین چگونگی پیوند میان امنیت نظامی و رونق اقتصادی در سیاست‌گذاری دولت؛ و دوم، بازسازی نقش آذربایجان و قفقاز در ساماندهی روابط منطقه‌ای و بازتعریف جایگاه ایران در قرن هجدهم. این پژوهش، با تمرکز بر شبکه مسیرها، گره‌های راهبردی، زیرساخت‌های انسانی و منابع طبیعی، می‌کوشد تصویری جامع و مستند از این کریدور در دوره افشاریه ارائه دهد.

اهمیت ژئوپلیتیکی کریدور شمالغرب

کریدور شمالغرب ایران، به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه، همواره از اهمیت راهبردی برخوردار بوده است. این مسیر، فلات مرکزی ایران را به قفقاز جنوبی و قلمروهای عثمانی و روسیه پیوند می‌داد و در امنیت، تجارت و سیاست منطقه‌ای نقش تعیین‌کننده داشت. در دوره افشاریه، همراه با ظهور نادرشاه و گسترش لشکرکشی‌های او، اهمیت این مسیر افزایش یافت. شهرهای تبریز، ایروان، شکی و نخجوان به‌عنوان گره‌های کلیدی این شبکه، علاوه بر تسهیل تجارت، در تأمین لجستیک و امنیت عملیات نظامی نقش محوری ایفا می‌کردند.

موقعیت ژئوپلیتیکی این گره‌ها به دلیل قرارگیری در مجاورت مرزها، امکان کنترل رفت‌وآمد کاروان‌ها و نیروهای نظامی، و حضور در مسیرهای تجاری اصلی، دوگانه‌بودن اهمیت اقتصادی و نظامی آنها را آشکار می‌سازد. تحلیل منابع معتبر فارسی و اروپایی نشان می‌دهد که تسلط بر این مسیرها، توانایی دولت افشاری را در مدیریت قلمرو و تعامل با قدرت‌های منطقه‌ای تقویت می‌کرد.

مسیرهای کریدور شمالغرب، شبکه‌ای فعال از جریان کالا، بازارها و گمرک‌ها ایجاد کرده بودند. فعالیت اقتصادی در این مسیرها شامل انتقال کالاهای داخلی و خارجی، شبکه‌های بازرگانی شهری و بین‌المللی و همچنین سازوکارهای مالی دولت افشاری بود. دولت با ایجاد ایستگاه‌های کاروانی، برپایی واحدهای نظارتی و اتخاذ سیاست‌های کنترلی، جریان کالا را پایدار نگاه می‌داشت و بدین‌وسیله منابع مالی و لجستیکی لازم برای لشکرکشی‌ها را تأمین می‌کرد. گره‌ها و مسیرهای اصلی این کریدور، وظیفه تأمین امنیت مسیره‌ها، پشتیبانی لجستیکی و تسهیل حرکت ارتش را بر عهده داشتند. استقرار نیروهای نظامی در نقاط حساس، کنترل گذرگاه‌ها و حفاظت از کاروان‌های تجاری باعث می‌شد کریدور هم‌زمان کارکرد اقتصادی و امنیتی داشته باشد. این امر بیانگر رابطه مستقیم و دوسویه امنیت و رونق اقتصادی در قالب یک نظام واحد ژئوپلیتیکی است.

یکی از محورهای اصلی این پژوهش، بررسی همین تعامل دوسویه میان امنیت و اقتصاد مسیرهاست. امنیت مسیرها موجب افزایش اعتماد تجار و رونق جریان کالا می‌شد، و در مقابل، فعالیت اقتصادی پایدار به تثبیت حضور نظامی و تقویت امنیت کمک می‌کرد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که موفقیت دولت افشاری در کنترل شمالغرب ایران و مدیریت لشکرکشی‌ها، تا حد زیادی وابسته به هماهنگی میان این دو بُعد اقتصادی و امنیتی بوده است.

تحلیل تطبیقی نیز نشان می‌دهد که بسیاری از مسیرها و گره‌ها استمرار یافته‌اند، اما نقش امنیتی و اقتصادی آنها در دوره‌های مختلف تغییر کرده است. در دوره افشاریه، تمرکز بر هم‌زمانی کارکردهای نظامی و اقتصادی بیشتر است، در حالی که در دوره صفویه، مدیریت اقتصادی و جریان تجاری برجسته‌تر بود. تغییرات سیاسی، نیاز به کنترل مرزها و لشکرکشی‌های نادرشاه باعث تحول در کارکرد کریدور شده است.

خلأهای پژوهشی و ضرورت مطالعه

با وجود اهمیت تاریخی و ژئوپلیتیکی کریدور شمالغرب، پژوهش‌های موجود عمدتاً با ماهیت نظامی دارند یا اقتصادی، و کمتر به بررسی پیوند این دو حوزه پرداخته‌اند. علاوه بر این، منابع فارسی و اروپایی درباره این موضوع پراکنده‌اند و تاکنون یک تحلیل جامع، تلفیقی و مبتنی بر چارچوب اقتصادی – نظامی – ژئوپلیتیکی تدوین نشده است. پژوهش حاضر با تمرکز بر دوره افشاریه، می‌کوشد این خلأ را پر کند و تصویری مستند، یکپارچه و تحلیلی از این کریدور ارائه دهد.

مسیرها و گره‌های کلیدی کریدور شمالغرب در دوره افشاریه

اهمیت جغرافیایی و استراتژیک مسیرها

کریدور شمالغرب ایران در دوره افشاریه، به‌عنوان مسیر حیاتی ارتباطی میان فلات مرکزی و مناطق قفقاز جنوبی، نقش کلیدی در پویایی اقتصادی و نظامی دولت افشاری داشت. این کریدور نه فقط راهی برای عبور کاروان‌ها، بلکه یک شبکه پیچیده ارتباطی بود که مدیریت آن نیازمند شناخت دقیق جغرافیا، کنترل نظامی و ساماندهی اقتصادی بود. پیوند این مسیر با قفقاز جنوبی و حوزه آناتولی، آن را در معرض رقابت‌های منطقه‌ای با عثمانی و قدرت‌گیری تدریجی روسیه قرار می‌داد و در نتیجه بر حساسیت استراتژیک آن می‌افزود.

الف– نقش اقتصادی و تجاری: مسیر شمالغرب، کاروان‌های تجاری داخلی و بین‌المللی را به بازارهای تبریز، ایروان و شکی پیوند می‌داد. تبریز، به‌عنوان مهم‌ترین مرکز تجاری شمالغرب، نقطه اتصال شبکه بازرگانی ایران با قفقاز و آناتولی بود و از طریق راه‌های کاروانی متعدد، کالاهای ابریشم، پارچه، ادویه، فلزات و اشیای وارداتی را میان بازارهای داخلی و خارجی جریان می‌داد. ایروان با قرارگیری در مسیرهای فرعی متصل به رود ارس، نقشی دوگانه داشت:

۱– مرکز مبادله و تحویل کالاهای ورودی از شمال قفقاز
۲– نقطه استقرار نیروهای نظامی برای کنترل مسیرهای مرزی

شکی نیز به‌واسطه تولیدات کشاورزی و دامداری، مرکز تأمین‌کننده آذوقه و احشام کاروان‌ها و لشکر نادر بود. نقش نخجوان، علاوه بر کنترل مرز، در عملیات مالیاتی و گمرکی بسیار برجسته بود و دولت افشاری از آن به‌عنوان پایگاه نظارت بر عوارض عبور کالا استفاده می‌کرد.

در این مجموعه، ترکیب تجارت بین‌المللی، اقتصاد محلی و مدیریت اداری موجب می‌شد که کریدور شمالغرب نه فقط مسیر عبور کالا، بلکه یک ساختار اقتصادی فعال باشد که دولت افشاری از آن برای تأمین هزینه‌های لشکرکشی‌ها بهره می‌برد.

ب– نقش نظامی و امنیتی: مسیرهای شمالغرب در دوره افشاریه نقشی حیاتی در جابه‌جایی نیروها، تجهیزات و تدارکات لشکر نادرشاه داشتند. گذرگاه‌های مرتفع، دره‌های باریک و مسیرهای صعب‌العبور ایجاب می‌کرد که دولت ایستگاه‌های نظامی، برجک‌های مراقبت و مراکز ذخیره آذوقه و مهمات را در نقاط حساس مستقر کند. حضور این پایگاه‌ها به دولت امکان می‌داد که تحرکات نظامی را تحت کنترل داشته باشد و امنیت تجارت را تضمین کند.

گزارش‌های تاریخی نشان می‌دهد که موفقیت عملیات نظامی نادر در قفقاز و داغستان، تا حد زیادی ناشی از توانایی او در استفاده مؤثر از همین شبکه جغرافیایی – نظامی بود. ترکیب مسیرهای امن، ایستگاه‌های پشتیبانی، و امکان دسترسی به منابع آب و علوفه، قدرت تحرک ارتش را افزایش می‌داد و این امر رقبا را در موقعیت ضعف قرار می‌داد.

نقش جغرافیای طبیعی در شکل‌گیری مسیرها

جغرافیای طبیعی منطقه شمالغرب – شامل ارتفاعات البرز غربی، رودخانه‌هایی چون ارس، مسیرهای فرعی دامنه‌های قره‌داغ، و دره‌های عمیق – جهت و چیدمان مسیرها را تعیین می‌کرد. راه‌ها عموماً در امتداد رودخانه‌ها ایجاد می‌شدند، زیرا این مسیرها:

- * حرکت کاروان‌ها را تسهیل می‌کردند،
- * دسترسی مداوم به آب فراهم می‌ساختند،
- * نامکان یافتن مراتع و چراگاه‌ها را برای اسب‌ها و احشام میسر می‌کردند،
- * و امکان استقرار نقاط دیدبانی و پشتیبانی را افزایش می‌دادند.

این پیوند میان جغرافیا و زیرساخت‌ها موجب شد که دولت افشاری بتواند شبکه‌ای چندلایه ایجاد کند که با آن، ویژگی‌های طبیعی و ساختارهای انسانی مکمل یکدیگر باشند و در خدمت اهداف اقتصادی و نظامی قرار گیرند.

زیرساخت‌ها و تسهیلات لجستیکی

پل‌های سنگی و چوبی، کاروانسراهای راهبردی، انبارهای ذخیره غله و علوفه، و نقاط توقف در مسیرهای کوهستانی، همگی بخشی از زیرساخت‌هایی بودند که یا در دوره

افشاریه ساخته شدند یا نادرشاه دستور مرمت آنها را داد. این زیرساخت‌ها علاوه بر آنکه امکان حرکت سریع و امن را فراهم می‌کردند، نقش مهمی در مدیریت لجستیک لشکر داشتند.

در منابع تاریخی اشاره شده که نادر شاه برای پشتیبانی از لشکرهای در حال حرکت، از نظام سازمان‌یافته «آذوقه‌رسانی مرحله‌ای» استفاده می‌کرد؛ یعنی در فواصل مشخص انبارهایی برای ذخیره غله، آب، علوفه و مهمات ایجاد شده بود تا سپاه در هنگام حرکت دچار کمبود نشود.

تعامل امنیت و اقتصاد

شبکه مسیرها و زیرساخت‌های همراه آن نمونه‌ای روشن از تعامل امنیت و اقتصاد است. در دوره افشاریه، رونق تجارت و حضور کاروان‌ها وابسته به امنیت مسیرها بود، و در مقابل، تداوم فعالیت اقتصادی موجب تثبیت حضور نظامی و کنترل بهتر مسیرها می‌شد. به‌عبارت دیگر، امنیت و اقتصاد در این کریدور یکدیگر را تقویت می‌کردند؛ اگر امنیت افزایش می‌یافت، تجارت رونق می‌گرفت، و رونق اقتصادی نیز منابع مالی لازم برای تقویت امنیت و حضور نظامی را فراهم می‌کرد.

این الگوی دوسویه، یکی از مؤلفه‌های اصلی درک ماهیت ژئوپلیتیکی کریدور شمالغرب در دوره افشاریه است.

گره‌های کلیدی و نقش آن‌ها

تعریف جامع «گره‌های کلیدی» در کریدور شمالغرب ایران در مطالعات ژئوپلیتیک و حمل‌ونقل، گره کلیدی(Key Node) به نقطهٔ مرکزی در شبکه مسیرها گفته می‌شود که عملکرد، امنیت و کارآمدی کل شبکه به آن وابسته است. اهمیت چنین گره‌ای تنها به موقعیت جغرافیایی محدود نیست، بلکه به دلیل تمرکز جریان‌های ارتباطی، تجاری، لجستیکی و نظامی، نقشی راهبردی در مدیریت شبکه ایفا می‌کند. در نظام‌های تاریخی مبتنی بر حمل‌ونقل کاروانی – که مسیرها به‌طور طبیعی شکننده و وابسته به امنیت بودند – وجود گره‌های کلیدی اساس کارآمدی و دوام شبکه بود. گره کلیدی نقطه‌ای است که در آن مسیرهای اصلی و فرعی به یکدیگر پیوند می‌خورند و امکان کنترل حرکت نیروها و کاروان‌ها فراهم می‌شود. این نقاط معمولاً محل استقرار عناصر زیرساختی مهم مانند ایستگاه‌های استراحت، پل‌ها، مراکز مالیاتی و گمرکی، انبارهای منابع، پایگاه‌های نظامی و بازارهای محلی بودند و در نتیجه، از نظر هماهنگی جریان کالا، مدیریت امنیت و پشتیبانی نظامی اهمیتی فراتر از یک نقطه ساده ارتباطی داشتند.

ویژگی‌های اصلی یک گره کلیدی عبارت‌اند از:

۱–تمرکز جریان‌ها: گره‌های کلیدی محل تلاقی مسیرهای ارتباطی‌اند و حجم عمده‌ای از تردد نیروهای نظامی، کاروان‌های تجاری و ارتباطات منطقه‌ای از آنها عبور می‌کند. مدیریت جریان ترافیک در این نقاط تعیین‌کننده کارکرد کل شبکه است. هر نوع اختلال در این نقاط، چه ناشی از ناامنی، چه شرایط طبیعی یا ضعف در زیرساخت‌ها، می‌تواند شبکه را مختل کند.

۲–کارکرد چندوظیفه‌ای: گره‌های کلیدی معمولاً مجموعه‌ای از وظایف اقتصادی، نظامی، اداری و لجستیکی را در خود متمرکز می‌کنند. این چندوظیفگی باعث می‌شود که بتوانند هم‌زمان نقش‌های تجاری – مثل مبادله کالا، کنترل مالیات‌ها و نظارت گمرکی – و نقش‌های نظامی – مانند استقرار نیروها و حفاظت از مسیرها – را انجام دهند. این ویژگی متمرکز بود. دوره افشاریه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند، زیرا نیازهای نظامی گسترده نادرشاه و جریان پیوسته کاروان‌ها به‌طور هم‌زمان باید مدیریت می‌شد.

۳–اثر شبکه‌ای: گره‌های کلیدی به دلیل موقعیت و نقش خود اثر مستقیم بر کل شبکه دارند. کارآمدی یا ناکارآمدی آنها می‌تواند جریان کالا، راه امنیت مسیرها، توان لجستیکی ارتش و حتی روابط منطقه‌ای را دگرگون کند. بنابراین قدرت تأثیرگذاری آنها تنها در محدوده جغرافیایی خودشان نیست، بلکه به کل کریدور سرایت می‌کند.

۴–اهمیت استراتژیک: این گره‌ها به دلیل امکان کنترل گذرگاه‌ها، جمع‌آوری اطلاعات، نظارت بر عبور و مرور، مدیریت منابع و ارتباط با مناطق مرزی و پیرامونی، اهمیت راهبردی دارند. در دوره افشاریه، این نقش به‌واسطه شرایط نظامی و رقابت‌های مرزی میان دولت افشاری و قدرت‌های منطقه‌ای – به‌ویژه عثمانی و روسیه – شدت بیشتری پیدا کرده بود.

در دوره افشاریه، گره‌های کلیدی کریدور شمالغرب ایران – از جمله تبریز، ایروان، شکی و نخجوان – نمونه‌های بارز این تعریف بودند. این گره‌ها با ایجاد هماهنگی میان زیرساخت‌ها، مسیرهای ارتباطی، مراکز تأمین منابع و واحدهای نظامی، کارکرد یکپارچه و مستمر مسیرهای اقتصادی و نظامی شمالغرب را تضمین می‌کردند. این امر نشان می‌دهد که مدیریت موفق کریدور در این دوره نه تنها وابسته به کیفیت مسیرها، بلکه وابسته به قدرت گره‌های کلیدی در حفظ انسجام شبکه بوده است.

هر یک از گره‌های کریدور وظایف چندگانه داشتند:

در دوره افشاریه، هر یک از گره‌های کلیدی کریدور شمالغرب ایران – از جمله تبریز، ایروان، شکی و نخجوان – به‌عنوان واحدهای چندوظیفه‌ای عمل می‌کردند که مجموعه‌ای از نقش‌های اقتصادی، نظامی، لجستیکی و مدیریتی را به‌طور هم‌زمان بر عهده داشتند. در واقع، گره‌های کریدور نه تنها نقاط عبور مسیر اصلی و شاخه‌های فرعی بودند، بلکه شبکه‌ای سازمان‌یافته از زیرساخت‌ها، ایستگاه‌ها، بازارها، مراکز مالیاتی، واحدهای نظامی و نهادهای اداری را نیز در خود جای داده بودند. همین ساختار چندلایه موجب می‌شد که عملکرد یکپارچه مسیر حفظ شود و کارکردهای اقتصادی و نظامی در هماهنگی کامل قرار گیرند.

وظایف چندگانه گره‌های کریدور شامل موارد زیر بود:

الف– نقش اقتصادی و تجاری:

* جمع‌آوری و توزیع کالاها از مسیرهای داخلی و خارجی: گره‌ها مراکز اصلی تجمع کالاهای ورودی از مناطق داخلی ایران و نیز کالاهای وارداتی از قفقاز و آناتولی بودند. این نقش به دلیل ساختار کاروانی تجارت و تعدد مسیرهای فرعی اهمیت ویژه‌ای داشت.

* کنترل بازارها، کاروان‌ها و جریان مالیاتی و گمرکی: در این نقاط، مأموران مالیاتی و گمرکی بر ورود و خروج کالا نظارت می‌کردند و حقوق عبور (رسوم و عوارض) را جمع‌آوری می‌نمودند؛ امری که درآمد اقتصادی مستمر برای دولت ایجاد می‌کرد.

* تسهیل فعالیت‌های تجاری میان مناطق داخلی و قفقاز جنوبی: گره‌ها نقش واسطه‌ای میان بازارهای ایران و بازارهای قفقاز را ایفا می‌کردند و امکانات اداری و ارتباطی لازم برای ثبت معاملات، تحویل کالا و صدور جوازهای تجاری را فراهم می‌ساختند.

ب– نقش نظامی و امنیتی:

* حفاظت از مسیرها و گذرگاه‌های استراتژیک: نیروهای مستقر در گره‌ها وظیفه داشتند امنیت مسیر را تضمین کرده و از عبور غیرمجاز یا حملات محلی جلوگیری کنند.
* مدیریت حرکت لشکرها و کاروان‌های نظامی: این نقاط محل هماهنگی برای عبور سپاه، تجدید قوا و تغذیه واحدهای نظامی بودند و به‌عنوان مراکز تنظیم زمان‌بندی و مسیر حرکت عمل می‌کردند.

* استقرار ایستگاه‌های نظامی و تأمین امنیت مرزها و مسیرهای فرعی: قرار گرفتن واحدهای رزمی، برج‌های مراقبت و پایگاه‌های کوچک در اطراف گره‌ها موجب افزایش عمق امنیتی مسیر می‌شد و امکان واکنش سریع به تهدیدات فراهم می‌گشت.

ج– نقش لجستیکی و زیرساختی:

* تأمین منابع مورد نیاز لشکرها و کاروان‌ها، شامل غذا، آب، مراتع و اسب‌ها: هر گره محلی برای انباشت و توزیع آذوقه، علوفه و تجهیزات مورد نیاز ارتش و کاروان‌ها بود. این ذخایر به ارتش نادر امکان می‌داد با سرعت و کارآمدی بالاتری حرکت کند.
* ایجاد و نگهداری پل‌ها، ایستگاه‌های استراحت و مراکز ذخیره منابع: گره‌ها نقطه مدیریت زیرساخت‌های حیاتی بودند و مسؤولیت نظارت بر پل‌ها، کاروانسراها و راهلدارخانه‌ها را بر عهده داشتند.
* هماهنگی جریان کالا و تجهیزات نظامی در طول مسیر: این هماهنگی به دولت اجازه می‌داد که هم تجارت و هم عملیات نظامی را در یک شبکه مشترک و کارآمد سازمان‌دهی کند.

د– نقش مدیریتی و هماهنگی شبکه‌ای:

* تنظیم ارتباط میان مسیر اصلی و شاخه‌های فرعی: گره‌ها مرکز ارتباط میان مسیرهای محلی و مسیر اصلی کریدور بودند و از این طریق جریان کالا و نیرو را در گستره وسیعی مدیریت می‌کردند.
* هماهنگی بین گره‌ها برای ایجاد سیستم یکپارچه اقتصادی–نظامی: این هماهنگی موجب می‌شد که ضعف یا اختلال در یک بخش، کل سیستم را مختل نکند و جریان‌ها به‌طور پیوسته میان گره‌ها منتقل شود.

* مدیریت جریان اطلاعات، گزارش‌های امنیتی و لجستیکی برای فرماندهی مرکزی نادرشاه: گره‌ها نقاط جمع‌آوری و انتقال اطلاعات درباره تحرکات دشمن، وضعیت راه‌ها، شرایط اقتصادی و سطح امنیتی مسیر بودند و این داده‌ها برای برنامه‌ریزی عملیات نظامی و تجارت اهمیت حیاتی داشت.

به‌طور کلی، گره‌های کریدور شمالغرب در دوره افشاریه نمونه‌ای از واحدهای چندوظیفه‌ای منسجم بودند که با تعامل میان امنیت، اقتصاد، لجستیک و مدیریت شبکه‌ای، کارایی و پایداری مسیر استراتژیک شمالغرب ایران را تضمین می‌کردند. این گره‌ها ستون‌های اصلی نظام ارتباطی دولت افشاری بوده و نقش آنها در دوام شبکه، اهمیت تعیین‌کننده‌ای در موفقیت‌های تجاری و نظامی دوره داشت.

ادامه دارد....

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر: دکتر محمدرضایرانی
آدرس تبریز: خیابان امام – مابین چهارراه منصور و میدان ساعت – جنب مسجد کبود
مجمع تجاری ابریشم – طبقه اول – واحد شماره ۹ شماره تماس: ۳۵۲۴۱۹۵۲
آدرس ارومیه: ابتدای خیابان سرداران ۱- پ ۲۲- طبقه ۳- واحد ۱۱
تلفکس: ۰۴۴-۳۲۲۴۸۵۸۸
لینتوگرافی و چاپ: شاخه سبز

طرح نو

رتبه ۳ در طرح رتبه بندی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

یکشنبه ۱۸ آبان ماه ۱۴۰۴ – سال نوزدهم – شماره ۳۴۳۸

خبر

اجرای پروژه احیای مسیر قدیمی نهر «شاهی» تفرجگاه ائل گولی



طرح نو، گروه شهری مدیر عامل سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهرداری تبریز از احیای مسیر نهر شاهی در مجموعه تاریخی و تفریحی ائل گولی خبر داد. سیامک آسیایی، پروژه احیای مسیر نهر شاهی با هدف مرمت و زیباسازی این مسیر تاریخی در پارک ائل گولی در حال اجراست. این پروژه که به طول ۳۰۰ متر در ضلع شرقی پارک در حال انجام است، به منظور تقویت منظر طبیعی و تاریخی این منطقه طراحی شده است.

آسیایی اظهار کرد: استفاده از قلوه سنگ‌های رنگ‌آمیزی شده رودخانه‌ای و تلفیق رنگ‌های پاییزی طبیعت، به این مسیر جلوه‌ای خاص و متفاوت بخشیده است. وی افزود: هدف از اجرای این پروژه، ارتقای کیفیت فضای سبز و فراهم کردن محیطی آرامش‌بخش و زیبا برای شهروندان و گردشگران است. این اقدام نه تنها به زیباسازی پارک کمک خواهد کرد، بلکه نقش مهمی در حفظ و احیای هویت طبیعی تبریز ایفا می‌کند.

به گفته آسیایی، پروژه احیای نهر شاهی با استفاده از مصالح طبیعی و طراحی ویژه در حال اجراست و پیش‌بینی می‌شود به‌زودی به عنوان یکی از جاذبه‌های جدید پارک ائل گولی، به جذب بیشتر گردشگران و ارتقای کیفیت محیط زیست شهری کمک کند.

منطقه ۲ تبریز، الگوی توازن میان توسعه عمرانی و خدمات محله محور



چاه جذبی در معابری چون ائل گولی، پرواز، گلشهر و شمس‌آباد حفر شده است. همچنین ۳۸ هکتار لوله‌گذاری جهت توسعه شبکه آب خام انجام شده و تاکنون ۵۳ هزار اصله نهال در سطح منطقه کاشته شده است. به گفته وی، سرانه فضای سبز در سطح حوزه منطقه ۲۵۷ مترمربع است که به دلیل واقع‌شدن ائل گولی و ائل باغی در محدوده منطقه، از میانگین بالاتری برخوردار است.

احداث پارکینگ با ظرفیت ۴۵۰ خودرو در کنار کلینیک امام رضا (ع)

شهردار منطقه ۲ تبریز با اشاره به پروژه‌های شاخص مشارکت این منطقه گفت: احداث پارکینگ طبقاتی با ظرفیت ۴۵۰ خودرو در کنار کلینیک امام رضا (ع) با مشارکت بخش خصوصی در حال اجراست و تاکنون ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. وی ادامه داد: همچنین احداث دو بازارچه محلی در سطح منطقه در دست اجراست و زمین‌های ورزشی روباز چهارگانه در محدوده ائل گولی تکمیل شده‌اند. سه زمین ورزشی دیگر نیز در ائل گولی بازسازی شده است.

پیشرفت فیزیکی ۷۰ درصدی عملیات اجرایی فرهنگسرای شمس‌آباد

هاشمی در ادامه از پیشرفت فیزیکی ۷۰ درصدی پروژه فرهنگسرای شمس‌آباد خبر داد و افزود: احداث ایستگاه آتش‌نشانی جدید غرب تبریز در شهرک لاله نیز با اعتبار اولیه ۱۵۰ میلیارد تومان در سال آینده آغاز خواهد شد.

شهردار منطقه ۲ تبریز با اشاره به فعالیت گسترده پروژه‌های عمرانی منطقه گفت: در حال حاضر ۸۳ ردیف عمرانی در منطقه فعال است و بدون وقفه

طرح نو؛ گروه شهری شهردار منطقه ۲ تبریز با تشریح آخرین وضعیت پروژه‌های عمرانی گفت: ایجاد توازن میان مفهوم توسعه در کنار محله محوری یکی از اهداف این منطقه است.

عباس هاشمی، شهردار منطقه ۲ تبریز پیش از ظهر امروز در ادامه سلسله نشست‌های خبری مدیران شهرداری تبریز با تحریریه شهریار، در تشریح عملکرد این منطقه اظهار کرد: بودجه سال جاری منطقه ۳ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان است که ۷۸ درصد آن عمرانی بوده و طی هفت‌ماهه نخست سال جاری، ۷۰ درصد درآمد منطقه تحقق یافته است.

وی افزود: این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۶۰ درصد بوده و بر این اساس، شاهد رشد ۱۰ درصدی در تحقق درآمدی نسبت به سال گذشته هستیم. هدف‌گذاری ما، تحقق صددرصدی بودجه تا پایان سال جاری است.

هاشمی در ادامه با اشاره به افزایش ۲۰ درصدی بودجه سال آینده گفت: پیش‌بینی می‌شود بودجه سال آینده منطقه به حدود ۴ هزار میلیارد تومان برسد.

پیشرفت فیزیکی ۲۰ درصدی قرارگاه مسکن

شهردار منطقه ۲ تبریز اظهار کرد: پروژه قرارگاه مسکن ۱۹۲ واحدی در قالب طرح مسکن ارزان‌قیمت برای جوانان خانه‌اولی با پیشرفت فیزیکی ۲۰ درصدی در حال اجراست و عملیات عمرانی آن بدون وقفه ادامه دارد.

حفر ۱۹۲ حلقه چاه جذبی برای مدیریت آب‌های سطحی

هاشمی در تشریح اقدامات زیست‌محیطی منطقه گفت: برای مدیریت آب‌های سطحی، ۱۹۲ حلقه

ادامه دارد. وی در تشریح جزئیات طرح‌های عمرانی افزود: در حوزه آسفالت‌ریزی، هدف‌گذاری سال جاری ۱۰۶ هزار تن بوده که تاکنون بالغ بر ۷۰ هزار تن از آن اجرا شده است. مسیرهای جاده باسمنج، بلوار حسایی و خیابان‌های نور و توحید یاغچیان از جمله نقاطی هستند که به‌صورت اساسی آسفالت‌ریزی شده‌اند.

مسیرگشایی و کاهش بار ترافیکی در محورهای پر تردد

هاشمی با اشاره به طرح‌های ترافیکی منطقه گفت: برای کاهش بار ترافیکی جاده ائل گولی، مسیرگشایی خیابان ۲۴ متری شهید صادقی تا فلکه فردوسی با اعتبار ۸۰ میلیارد تومان در دستور کار است و توافق با چند ملک واقع در مسیر در حال انجام می‌باشد. وی افزود: همچنین اصلاحات هندسی مسیر جاده باسمنج تا بلوار آیت‌الله ملکی در حال اجراست و طبق برنامه تا یک‌ماه آینده به پایان می‌رسد.

پروژه‌های شاخص سطح حوزه منطقه ۲ در سال آینده

به گفته شهردار منطقه ۲، احداث تقاطع غیرهمسطح شهید کسایی به بلوار حسایی (و بالعکس) در مرحله عقد قرارداد و مناقصه قرار دارد. هاشمی افزود: برای پل‌های رفت و برگشت این تقاطع، اعتبار اولیه ۴۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده است.

خدمات محله‌محور و بهسازی مدارس

وی در بخش دیگری از سخنان خود با تأکید بر اهمیت ناحیه‌محوری در خدمات شهری گفت: در سه ناحیه این منطقه بیش از ۲۰۰ میلیارد تومان

امام کاظم (ع):

از ما نیست کسی که هر روز اعمال خود را محاسبه نکند تا اگر نیکی کرده از خدا بخواهد بیشتر نیکی کند و خدا را بر آن سیاست گوید و اگر بدی کرده از خدا آمرزش بخواهد و توبه نماید.

بازسازی چهار مسجد در سطح محدوده منطقه ۲

شهردار منطقه ۲ خاطر نشان کرد: با صرف ۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان، چهار مسجد شامل مسجد امام خمینی (ره)، مسجد صاحب‌الزمان (عج)، مسجد قبا و مسجد امام حسین (ع) بازسازی و ساماندهی شده‌اند.

برگزاری رویدادهای ورزشی گسترده

وی به فعالیت‌های ورزشی منطقه نیز اشاره کرد و گفت: طی سال جاری مسابقات خیابانی والیبال بانوان، مسابقات قوی‌ترین مردان آذربایجان در قالب یادواره شهیدان پیشقدم، نخستین فستیوال خیابانی، لیگ والیبال بانوان با مشارکت ۴۰ تیم و المپیاد «شهربانو» در ۱۳ رشته با حضور سه‌هزار ورزشکار برگزار شده است.

خدمات گسترده در محلات کم‌برخوردار

هاشمی با اشاره به وسعت ۲۱۰۰ هکتاری حوزه منطقه ۲ اظهار کرد: حدود ۳۳ درصد از این وسعت شامل مناطق کم‌برخوردار مارالان و شمس‌آباد است که بهسازی و ارائه خدمات متنوع در این نقاط انجام گرفته است.

وی در پایان در خصوص اولویت‌های مسیرگشایی با محوریت مناطق کم‌برخوردار گفت: کوی میخک با ۱۴ ملک واقع در مسیر و محله بنفشه در روستای ائل گولی از جمله طرح‌های مسیرگشایی اولویت دار سال آینده خواهند بود.

درباره اهمیت تشکیل مجمع شهرهای تاریخی ایران بفرمائید.

هوشیار: شهرهای تاریخی به مثابه دایره‌المعارفی از سبک زندگی مردمان این سرزمین در سده‌های گذشته و گنجینه و میراثی گرانبها از تاریخ و هویت این شهرها است.

به منظور صیانت از هویت و داشته‌های تاریخی و فرهنگی کشور و پیشگیری از هرگونه دستبرد احتمالی سوجویان و حفاری‌های غیرمجاز، در کنار ادارات و نهادهای استانی و شهری، نیاز به مجمعی تخصصی که میراث‌دار تاریخ و فرهنگ و هنر این سرزمین باشد، احساس می‌شود.

مجمعی که در برگیرنده نظرات تخصصی در حوزه حفظ، صیانت، مرمت و احیای آثار و ابنیه تاریخی شهرها و هویت و کیستی مردمان آن در گذشته باشد و مجمع شهرهای تاریخی ایران فرصتی برای هم‌افزایی، همفکری و همراهی تمام دغدغه‌مندان حوزه تاریخ، فرهنگ و هویت ایرانی و اسلامی است.

تشکیل این مجمع، چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

هوشیار: اهداف مجمع می‌تواند شامل حراست و حفاظت از میراث تاریخی شهر، اشاعه فرهنگ نگاهداری از میراث فرهنگی و تاریخی شهر، ارتقای دانش متولیان حوزه مرمت و احیای ابنیه تاریخی، اشتراک تجربیات در حوزه‌های مرمت، احیا و نگاهداری از میراث تاریخی، برندینگ و معرفی شهرهای تاریخی در سطح ملی و بین‌المللی باشد.

همچنین توسعه برنامه‌های گردشگری در شهرهای تاریخی می‌تواند اهداف اولیه و اصلی این مجمع را در بر بگیرد، در سطح بین‌المللی نیز مجمع می‌تواند اهداف بلندمدتی داشته و در مباحث فرهنگی و تاریخی اثرگذار باشد.

مقرر است مجمع شهرهای تاریخی ایران در شهر یزد برگزار شود، چه اقداماتی برای مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری در حوزه تاریخی کلان‌شهر تبریز انجام شده است؟

هوشیار: کلان‌شهر یزد یکی از شهرهای تاریخی کشورمان ایران است که در کنار تبریز، اصفهان، مشهد و سایر شهرهای کشور بخشی از تاریخ این سرزمین را در بر گرفته است. سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌تواند از طریق ارائه مشوق‌های لازم در حوزه شهرسازی و همچنین نمای ابنیه تاریخی باشد.

حمایت از بخش خصوصی در مرمت و معرفی آثار تاریخی، سرمایه‌گذاری در حوزه حفظ، مرمت و احیای بافت و ابنیه تاریخی و همچنین مشارکت دادن گروه‌های مرجع در حوزه میراث فرهنگی بخشی از اقدامات شهرداری تبریز است.

احداث باغ‌موزه خانه ستارخان، خانه‌موزه استاد شهریار، مرمت عمارت ساعت، مرمت خانه باقرخان، خانه نیکدل، خانه ختایی، بازآفرینی خانه تاریخی کلکته‌چی، بازآفرینی عمارت تاریخی کلاه فرنگی، همچنین ارائه مشوق‌هایی در احداث و بازآفرینی مجموعه‌های خصوصی همچون هتل سرخه‌ای اقدامات شاخص شهرداری تبریز در این حوزه است.

رایزنی با وزارت کشور و سازمان میراث فرهنگی برای ارائه پروانه ساخت در بافت مسکونی-تاریخی همچون سنجران نیز بخش دیگری از این اقدامات است.

تبریز، کهن‌شهر تاریخ ایران



نیازمند برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و بلند مدت است؛ شهرهای تاریخی یکی از بسترهای توسعه پایدار شهری است که در این حوزه می‌توان با عقد قرارداد خواهرخواندگی، برگزاری هفته‌های فرهنگی و برنامه‌های مشترک، معرفی ظرفیت‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و مهم‌تر از آن میراث مشترک تاریخی به توسعه پایدار دست پیدا کرد.

همچنین در حوزه گردشگری، تبادل گردشگر و سرمایه‌گذاری نیز می‌توان به سرفصل‌های مشترکی برای توسعه پایدار دست یافت.

چگونه می‌توان از ظرفیت‌های مشترک شهرهای تاریخی برای توسعه پایدار استفاده کرد؟

هوشیار: توسعه پایدار به یک‌باره اتفاق نمی‌افتد و

طرح نو؛ سولماز کاظمی در سرزمین هزاررنگ ایران شهرهایی در دل تاریخ جا خوش کرده‌اند و روایتگر بخشی از آن هستند؛ تبریز یکی از کهن‌ترین این شهرها، امروز در کنار ده‌ها شهر دیگر در قالب «مجمع شهرهای تاریخی ایران» گرد هم آمده‌اند تا صدای میراث، هویت و اصالت را به گوش زمانه برسانند.

شهرهای ایران در طول تاریخ و در دوران حکومت‌های مختلف بافت‌های تاریخی منحصربه‌فردی را در دل خود جای داده است و حفاظت از میراث گذشتگان برای آیندگان یک ضرورت عنوان می‌شود.

در بافت تاریخی اغلب بازارهای تاریخی، مساجد، خانه‌ها و گذرگاه‌های قدیمی وجود دارد که در طول زمان شکل گرفته‌اند، جلوه‌های فرهنگ و معماری را به خوبی حفظ کرده‌اند و در خود جای داده‌اند.

بافت‌های فرهنگی-تاریخی را می‌توان سرمایه‌های زنده تلقی کرد که حفاظت از آن‌ها با روش‌های مبتنی بر تفکر، موجب احیای این گنجینه‌های ارزشمند می‌شود. موضوع احیای بافت تاریخی، همواره مورد توجه متولیان امر بوده و نیازمند انجام اقدامات جدی در این حوزه است و توجه نداشتن به این بافت‌های ارزشمند موجب فرسودگی و تخریب می‌شود و جریان زندگی و هویت بافت تاریخی را تهدید می‌کند.

کلان‌شهر تبریز با قدمتی بیش از ۴۰۰۰ سال، برخوردار از بافت تاریخی غنی است و تاکنون، بسیاری از میراث گذشتگان را در خود جای داده است که به طور عمده در هسته مرکزی این کلان‌شهر قرار دارد.